

Gemeente
Amsterdam

Agenda Dieren 2015 - 2018

Een diervriendelijk Amsterdam

Vastgesteld door de gemeenteraad van Amsterdam
op 21 april 2016

Dieren horen in onze stad.

Voorwoord

Voor u ligt de Agenda Dieren 2015-2018: Een diervriendelijk Amsterdam. Meer dan ooit is er sprake van maatschappelijke aandacht voor dierenwelzijn. Tegenover de dieren hebben wij als mens, maar ook als gemeentelijke organisatie, verplichtingen. Dieren horen bij onze samenleving en verdienen onze zorg, omdat ze in grote mate van ons afhankelijk zijn. Veel van onze besluiten en activiteiten zijn van invloed op het welzijn van dieren, zowel op de gehouden dieren als vrijlevende dieren.

Om die reden presenteer ik u de Agenda Dieren 2015-2018. Met deze Agenda worden afspraken uitgewerkt die gemaakt zijn in het coalitieakkoord en geeft de gemeente Amsterdam aan hoe zij de komende (college)periode uitvoering geeft aan de (wettelijke) taken en haar regisserende rol op het gebied van de zorg en bescherming van dieren. De Agenda Dieren staat niet op zichzelf. De ambities op het vlak van Dierenwelzijn hebben raakvlak met de Ecologische Visie (2012), de Agenda Groen (2015) en de Watervisie (vaststelling 2016). Verbindend thema is de leefomgeving van dieren.

De Agenda Dieren is tot stand gekomen in samenspraak met verschillende personen en organisaties die zich actief bezig houden met dierenwelzijn en met de bestuurscommissies. Met hen is discussie gevoerd over het verbeteren van dierenwelzijn. Deze discussie heeft de ambities in de Agenda Dieren aangescherpt. Ik wil deze partijen dan ook hartelijk danken voor hun bijdragen, vragen en kritische noten.

Samenwerking gemeente, organisaties en bewoners

De ambities van het college van B&W hebben betrekking op zowel het welzijn van dieren die door mensen worden gehouden, als dieren die in de vrije natuur leven. De gemeente Amsterdam beperkt zich daarmee niet tot de uitvoering van alleen de wettelijke taken op het gebied van dierenwelzijn. De ambities vormen de basis voor de keuzes die in de uitvoering van de Agenda Dieren worden gemaakt. De uitvoering van de Agenda is afhankelijk van een goede samenwerking. Het gaat daarbij vooral om de samenwerking tussen de gemeente en verschillende organisaties en bewoners die zich bezighouden met dieren en dierenwelzijn. Professionele organisaties krijgen bij de uitvoering van de Agenda ruim baan om hun rol te vervullen ten bate van het dierenwelzijn.

Acties en maatregelen

Tot slot. Om de uitvoering van de ambities goed te kunnen volgen hebben we aan de ambities een lijst van acties en maatregelen toegevoegd in de uitvoeringsagenda. Na de vaststelling van de Agenda Dieren worden de acties uitgevoerd en wordt aangegeven wie initiatief neemt, welke partijen betrokken worden en wanneer de uitvoering precies plaatsvindt.

Laurens Ivens

Wethouder Dierenwelzijn

Inhoud

Voorwoord	3	3	Ambities vrijlevende dieren	36
Samenvatting en leeswijzer	5	3.1	Bescherming van vrijlevende dieren	37
Infographic	8	3.2	Toegankelijk maken van soorteninformatie	39
1 Ruimte voor dieren	10	3.3	Zelf het goede voorbeeld geven	40
1.1 Definitie van dierenwelzijn	11	3.4	Gebruik van ballonnen en wensballonnen	42
1.2 Het denken over dieren	13	3.5	Gebruik van vuurwerk	42
1.3 Rol van de gemeente in het denken over dieren	14	3.6	Vrijlevende dieren bij buitenevenementen	43
1.4 Wat betekent dit in de praktijk?	15	3.7	Hulp aan vrijlevende dieren bij extreme weersomstandigheden	44
1.5 Agenda Dieren 2015-2018: extra impuls voor dierenwelzijn	16	3.8	Opvang van vrijlevende dieren	45
2 Ambities gehouden dieren	18	3.9	Sportvisserij	46
2.1 Voorkomen dierenleed bij gehouden dieren	19	3.10	Jacht, schadebestrijding en faunabeheer	47
2.2 De aanschaf	20	3.11	Beheersing van overlast en schade door dieren in de stad	48
2.2.1 Verantwoorde aanschaf van gezelschapsdieren	20	4	Werkwijze	50
2.2.2 Stimuleren van samenwerking	21	4.1	Samenwerken	51
2.2.3 Verkoop van dieren op markten	21	4.2	Interne kennisverbreding	53
2.3 Het houden	22	4.3	Voorlichting en educatie	53
2.3.1 Verantwoord houden van gezelschapsdieren	22	4.4	Handhaving; wie ziet toe op het dierenwelzijn	54
2.3.2 Minimum inkomens en zorg voor een gezelschapsdier	23	4.5	Planning	56
2.3.3 Chipregistratie	23	4.6	Financiering	57
2.3.4 Honden in de openbare Ruimte	24	4.7	Monitoring	57
2.3.5 Gevaarlijke en agressieve honden	25			
2.3.6 Kinderboerderijen en stadsboerderijen	26			
2.3.7 Dierentuin Artis	28			
2.3.8 Gebruik van dieren bij evenementen	29			
2.3.9 Maneges en paardenkoetsen	30			
2.3.10 Landbouwdieren	31			
2.4 Incidenten	32			
2.4.1 Als dieren er alleen voor komen te staan	32			
2.4.2 Vervoer van dieren	34			
2.4.3 Regeling voor dieren bij rampen en calamiteiten	35			

Samenvatting en leeswijzer

De Agenda Dieren 2015-2018 is een nieuw gemeentelijk beleidskader van waaruit de acties en maatregelen op het gebied van dierenwelzijn in Amsterdam worden geïnitieerd.

Het waar mogelijk bevorderen van dierenwelzijn en de aanpak van dierenleed is de rode draad door de Agenda Dieren. Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven zoals het door het dier wordt ervaren. Een goed welzijn voor dieren betekent dat voldaan wordt aan de natuurlijke behoeftes van het dier. Gedrag en gezondheid geven belangrijke signalen af over hoe het met het welzijn gesteld is. Goede verzorging, onder andere in de vorm van huisvesting en voeding, is basisvoorwaarde voor het welzijn van gezelschapsdieren en landbouwdieren.

In hoofdstuk 1, 'Ruimte voor Dieren' wordt het theoretisch kader beschreven waarbinnen het dierenbeleid in Amsterdam vorm krijgt. Centraal staan het begrip dierenwelzijn en de rol die de gemeente heeft ten opzichte van dieren

en dierenwelzijn. Vervolgens worden de ambities van de gemeente op het vlak van dierenwelzijn beschreven. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar gehouden dieren (hoofdstuk 2) en vrijlevende dieren (hoofdstuk 3).

Voor dieren die worden gehouden door mensen wordt ingegaan op de verantwoorde aanschaf, het houden, de zorg voor en de opvang van dieren. Specifiek wordt ingegaan op honden in de openbare ruimte: uitrenplekken, de verplichting om hondenpoep op te ruimen en het omgaan met gevaarlijke en agressieve honden. Dieren worden niet alleen thuis gehouden, ook de huisvesting van dieren in kinderboerderijen, stadsboerderijen en dierentuin Artis komen aan bod. En ook gaat het over de eisen die gesteld worden aan het gebruik van dieren op evenementen en door paardenkoetsen. Mensen die de zorg voor dieren niet zelf kunnen dragen worden tegemoet gekomen in de kosten voor een consult bij de dierenarts.

Goede verzorging, onder andere in de vorm van huisvesting en voeding is basisvoorwaarde voor het dierenwelzijn.

Als dieren er alleen voor komen te staan is de opvang en waar mogelijk hereniging met hun eigenaar van belang. Daarvoor wordt de samenwerking tussen dierenopvangorganisaties en de dierenambulance gestimuleerd, wordt de chipregistratie van honden en katten bevorderd en een regeling getroffen voor dieren bij rampen en calamiteiten. Landbouwdieren hebben een bijzondere plek. Het toezien op welzijn van landbouwdieren wordt met name verzorgd door de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Vanuit dierenwelzijn stuurt de gemeente via bestemmingsplannen aan op een verbod op intensieve veehouderijen in megastallen en niet-grondgebonden dierhouderijen.

Vrijlevende dieren verdienen ook de bescherming van de gemeente. De stad biedt een groot scala aan leefmilieus voor dieren maar levert ook knelpunten op. In samenhang met de Agenda Groen worden de knelpunten in de ecologische groenstructuur aangepakt. Bij stedelijke ingrepen wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met vrijlevende dieren door het bevorderen van natuurinclusief bouwen, het toegankelijk maken van soortinformatie en zelf het goede voorbeeld te geven door te werken in de openbare ruimte volgens de gedragscode Flora- en faunawet. Het leven van mens en dier in de stad vraagt ook om rekening te houden met elkaar. Zo is het oplaten van ballonnen ongewenst en moet met het afsteken van vuurwerk en bij buitenevenementen rekening worden gehouden met vrijlevende dieren.

Het vangen en/of doden van dieren is ook onderwerp van deze Agenda. Met de sportvisserij en jagers worden afspraken gemaakt. In Amsterdam wordt alleen gejaagd op dieren als daartoe eerst de noodzaak (schade- of faunabeheer) is aangetoond en als andere bevredigende alternatieven aantoonbaar niet voorhanden zijn. Dierenleed bij de bestrijding van dierplagen wordt voorkomen door aanpak van de bron (voedsel en leefgebied). Waar desondanks een te grote populatie (overlast) ontstaat, wordt deze op zo diervriendelijke mogelijke manier beheerst.

De werkwijze om deze ambities vorm te geven wordt beschreven in hoofdstuk 4. Het bevorderen van de samenwerking van partijen, het geven van voorlichting, het beschikbaar stellen van middelen en als sluitstuk de handhaving zijn hierbij belangrijk. Gezien de verdeling van verantwoordelijkheid binnen de handhaving op dierenwelzijn is dit een onderwerp dat nadere uitwerking vraagt. Met de Agenda Dieren wordt invulling gegeven aan de ambities uit het collegeakkoord op het gebied van Dierenwelzijn en de e 4 miljoen die daarvoor in de collegeperiode 2014-2018 is gereserveerd. De acties en maatregelen die voortvloeien uit de ambities zijn per paragraaf beschreven. Per actie wordt aangegeven wie initiatief neemt en welke partijen betrokken worden.

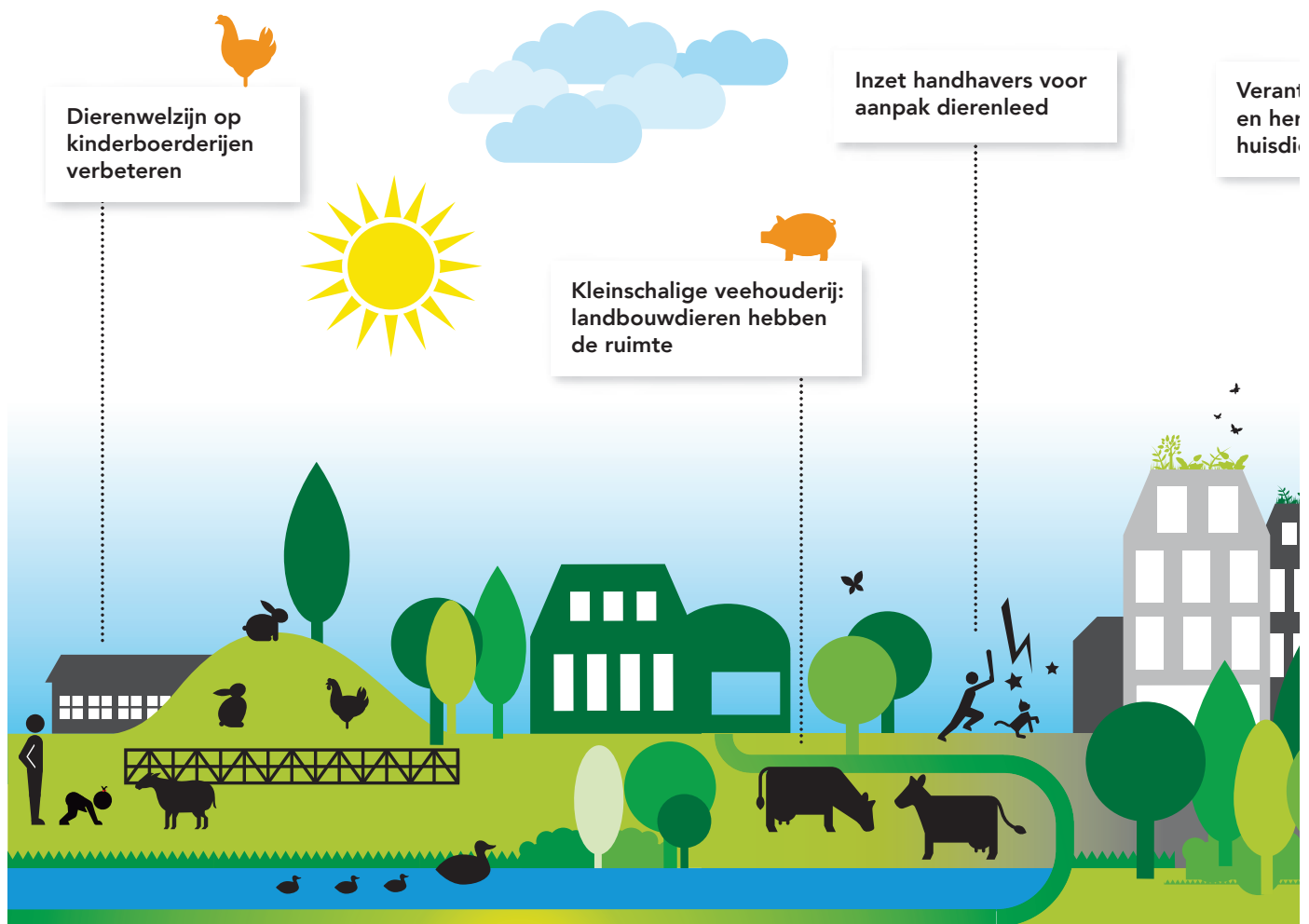

Bij de uitwerking van de acties uit deze Agenda worden de kosten en de benodigde financiële middelen in beeld gebracht, de consequenties voor andere beleidsterreinen bepaald en betrokkenen geconsulteerd. Het college van B&W besluit, op voordracht van de wethouder Dierenwelzijn, welke acties vanuit het incidentele budget voor dierenwelzijn worden gefinancierd. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd voordat de acties worden uitgevoerd. Jaarlijks zal een overzicht gegeven worden van de voortgang van de uitvoering.

Deze Agenda Dieren vervangt de stedelijke nota Amsterdams dierenwelzijnsbeleid

uit 2006 en alle nog bestaande stadsdeelbeleidsnota's op het gebied van dieren en dierenwelzijn. De concept Agenda Dieren heeft van 3 november tot 17 december 2015 ter inzage gelegen. In totaal zijn elf zienswijzen van organisaties en bewoners ontvangen. Daarnaast hebben de zeven bestuurscommissies geadviseerd over de Agenda Dieren. In de Nota van Beantwoording zijn de zienswijzen en adviezen opgenomen en in een beantwoordingstabel is bij iedere reactie aangegeven hoe hier mee om is gegaan en waar dit heeft geleid tot aanpassing van de Agenda.

**Dieren-
opvangcentrum
Amsterdam vangt
honden, katten en
konijnen op.**

1. Huisdieren

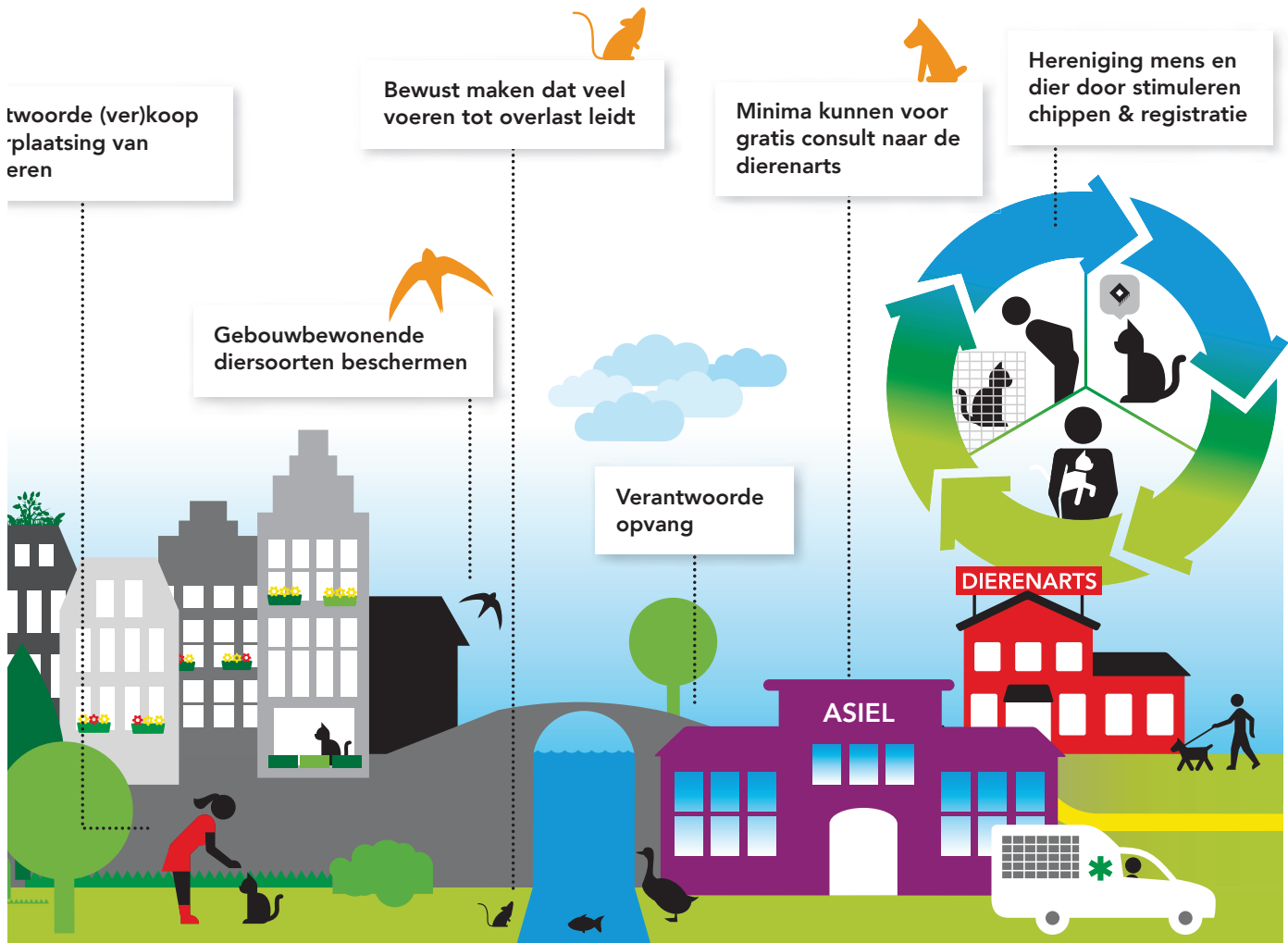
Eigenaren helpen om de huisdieren mentaal en fysiek gezonder te laten leven.

2. Vrijlevende dieren

In stand houden en verbeteren van goede leefomgevingen.

Een diervriendelijk Amsterdam

Agenda Dieren 2015 - 2018

3. Landbouwdieren

Voorwaarden scheppen voor het verantwoord houden van landbouwdieren.

4. Overlastgevende dieren

Voorlichting over de oorzaak die vaak ontstaat door gedrag van mensen.

Kijk op amsterdam.nl/dieren

1 Ruimte voor dieren

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op dierenwelzijn in algemene zin. Wat onder dierenwelzijn wordt verstaan, welk theoretisch kader daarbij hoort en welke rol de gemeente speelt in het bevorderen van dierenwelzijn.

Een goed welzijn voor dieren betekent dat voldaan wordt aan de natuurlijke behoeftes van het dier.

1.1 Definitie van dierenwelzijn

Betekenis dierenwelzijn

Dierenwelzijn is een veelomvattend begrip dat zowel het fysieke welzijn (diergezondheid) als het geestelijk welzijn (hoe voelen dieren zich) omvat. Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven zoals het door het dier wordt ervaren. Een goed welzijn voor dieren betekent dat voldaan wordt aan de natuurlijke behoeftes van het dier. Gedrag en gezondheid geven belangrijke signalen af over hoe het met het welzijn gesteld is. Goede verzorging, onder andere in de vorm van huisvesting en voeding, is basisvoorwaarde voor het dierenwelzijn van gezelschapsdieren en landbouwdieren.

In de Wet Dieren wordt het begrip dierenwelzijn als volgt omschreven: "dieren dienen gevrijwaard te zijn van dorst, honger, onjuiste voeding, fysiek en fysiologisch ongerief, pijn, verwonding of ziekten, angst en chronische stress en dieren moeten een normaal soorteigen gedrag kunnen vertonen."

Dierenwelzijn voor dieren met een eigenaar

De wijze waarop mensen aankijken tegen dierenwelzijn is bij vrijlevende dieren

niet hetzelfde als bij gehouden dieren. Een eigenaar is verantwoordelijk voor het optimale welzijn van zijn 'gehouden' dier(en).

Welzijn begint met een goede gezondheid. Maar met fysieke gezondheid alleen komt het dierenwelzijn onvoldoende tot zijn recht. Dierenwelzijn omvat zowel het fysieke als niet-fysieke welzijn van dieren. Ten aanzien van het niet fysieke welzijn van het 'gehouden' dier kan gedacht worden aan de hoeveelheid stress die het dier ervaart door de (soms te krappe) ruimte waarin deze wordt gehouden.

Dierenwelzijn voor vrijlevende dieren

Vrijlevende dieren kennen geen grenzen. Ze zoeken de voor hen meest ideale leefomstandigheden op waar dekking, voedsel, vocht en voortplantingsmogelijkheden beschikbaar zijn. In de stad vinden ze die ideale omstandigheden in gebouwen, tuinen, parken en natuurgebieden. Dit doen zij ongeacht wat de mens daarvan vindt. Dat wekt meestal enthousiasme en verwondering op, maar kan overslaan naar ergernis als dieren zorgen voor hinder en overlast.

De aanwezigheid van dieren kan ook botsen met de belangen en activiteiten van de mens. Dan is het zaak om een balans te vinden tussen het menselijk belang en die van biodiversiteit voor de stad. Vaak overlappen die belangen. Biodiversiteit is immers ook een indicator voor het welzijn van de mens; het staat borg voor een gezonde leefomgeving en heeft een positieve belevingswaarde.

De zorgplicht en de bescherming van vrijlevende dieren heeft een ander karakter dan die van gehouden dieren. Bij vrijlevende dieren gaat het over het conserveren (en waar nodig verbeteren) van een gunstige leefomgeving om op die manier soorten voor de stad te behouden.

Doel van dierenwelzijnsbeleid

Veel besluiten en handelingen van de gemeente zijn van invloed op het welzijn van dieren. Dit geldt zowel voor dieren met een eigenaar als voor dieren die in het wild voorkomen. Concreet voorbeeld is de manier waarop de gemeente rekening houdt met de aanwezigheid van broedende vogels wanneer bomen en struiken gesnoeid worden in de openbare ruimte.

Het doel van het Amsterdamse dierenwelzijnsbeleid luidt:

Bijdragen aan het behouden en, waar nodig en gewenst, verbeteren van het welzijn van zowel gehouden dieren als vrijlevende dieren binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam.

De gemeente houdt rekening met het broedseizoen.

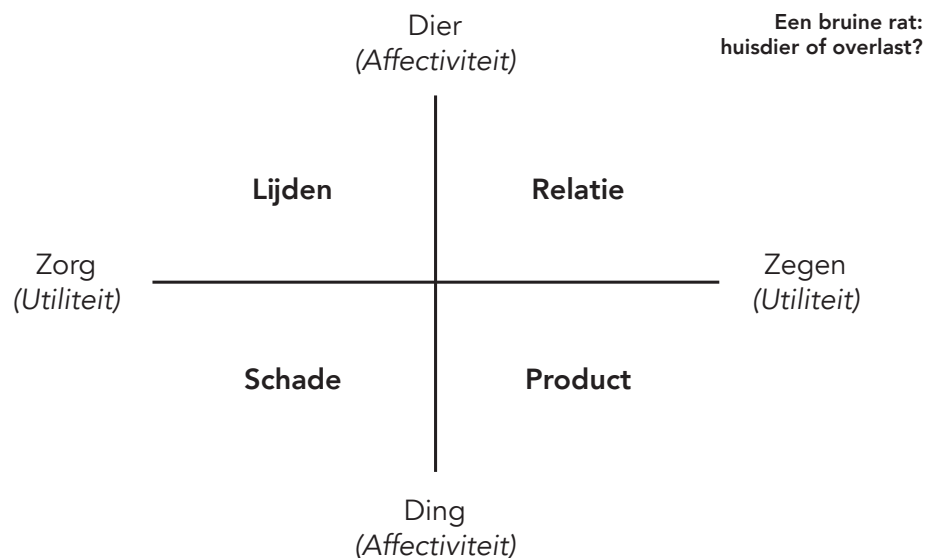

1.2 Het denken over dieren

Het denken over dieren is sterk in ontwikkeling. Er wordt vooral in stedelijke gebieden steeds meer belang gehecht aan de natuur en de (intrinsieke) waarde van dieren. De morele panelen verschuiven. Discussies over de omgang met dieren worden vaak gekenmerkt door een diversiteit aan meningen en waarden die dikwijls haaks op elkaar staan. Het denken van mensen over dieren heeft vaak een paradoxaal karakter. Men denkt anders over een dier dat gehouden wordt als gezelschapsdier dan over een dier dat eindigt als stukje vlees op het bord. Als een teveel aan dieren de mens tot last is, wordt er een beroep op de overheid gedaan om deze overlast te beheersen. Dit gebeurt vooral als door een teveel aan deze overlastgevendende dieren de volksgezondheid in het geding komt. Hetzelfde dier kan verschillende rollen vervullen. De rat wordt als proefdier gebruikt in een laboratorium, wordt soms als huisdier gehouden, maar staat zeker ook bekend als overlastgevend dier.

Figuur 1
Denken over dieren
Afkomstig uit het rapport 'Denken over Dieren – dier en ding, zegen en zorg' (2012), trendanalyse door de Vrije Universiteit en Hogeschool van Hall Larenstein.

Denken over dieren

Het denken over dieren wordt bepaald door de mate van affectie voor een dier (sympathie en antipathie) en door het nut of de utiliteit van een dier (het voordeel dan wel nadeel voor de mens). Vraagstukken over de omgang met dieren gaan vaak over het conflict tussen dier en ding (intrinsieke waarde versus instrumentele waarde). Vraagstukken kunnen ook gaan over het nut van dieren voor de mens (zegen en zorg). De manier van denken verandert in de tijd door technologische

en maatschappelijke ontwikkelingen maar ook door beleid van de overheid. Er is in de afgelopen decennia een verschuiving in de maatschappij zichtbaar waarbij de affectieve band tussen mens en dier belangrijker wordt. Het dier wordt minder als product of ding beschouwd. Dierenleed wordt steeds minder geaccepteerd. Met andere woorden het denken verschuift naar de bovenste twee kwadranten in onderstaande figuur.

1.3 Rol van de gemeente in het denken over dieren

Van de overheid wordt verwacht dat deze ingrijpt als er sprake is van dierenleed. In welke mate ingrijpen van de overheid verwacht wordt hangt af van het draagvlak voor die ingrepen. In sommige gevallen is dit evident, in andere gevallen niet. Dierenwelzijn en bescherming van dieren is veelal geborgd in nationale regelgeving.

De regels op nationaal niveau dienen de weerslag te zijn van de waardendiscussie die plaatsvindt in de samenleving en stelt daarmee de norm hoe omgegaan wordt met dierenwelzijn. De bevoegdheden van gemeenten op het gebied van dierenwelzijn en dierenbescherming zijn beperkt. Nationale regels zijn vaak leidend.

Gemeenten hebben echter meer mogelijkheden om vinger aan de pols te houden en trends in het maatschappelijk denken te signaleren. Ook zullen gemeenten eerder overtredingen (en beperkingen) van de landelijke regels constateren. Gemeenten en hun bewoners kunnen een belangrijke signaalfunctie vervullen als het gaat om draagvlak in het maatschappelijk veld. De gemeenten oefenen op hun beurt ook invloed uit om regels van hogere overheden aan te passen.

De gemeente Amsterdam streeft binnen de eigen bevoegdheden naar verbetering van dierenwelzijn met een eenduidig beleid waarbij dierenwelzijn ook altijd gewogen wordt tegen andere belangen. Ook wil de gemeente als organisatie het goede voorbeeld geven in de manier waarop wordt omgegaan met dieren. Het gaat dan vooral om de handelwijze van de gemeente ten opzichte van vrijlevende dieren. Daarbij kan gedacht worden aan de rol die de gemeente heeft wanneer groenbeheer wordt uitgevoerd of wanneer (bouw) projecten worden begeleid in een omgeving waar zich vrijlevende dieren bevinden. De handelwijze die de gemeente Amsterdam voorstaat ten opzichte van vrijlevende dieren is vastgelegd in een Amsterdamse gedragscode. Dit is een gemeentelijke uitwerking bij de landelijke Flora- en faunawet.

Een diervriendelijk Amsterdam.

1.4 Wat betekent dit in de praktijk?

Overlast aanpakken met diervriendelijke oplossingen.

In de afgelopen jaren is er in Amsterdam politiek- maatschappelijk debat gevoerd over diverse dierenwelzijnsonderwerpen.

De volgende overwegingen spelen een belangrijke rol als het gaat om de positie die de gemeente inneemt in debatten rond dierenwelzijn. Ze bepalen tevens de wijze waarop vervolgens wordt gehandeld;

1. Het welzijn van dieren staat centraal. Om een positie in te nemen en te handelen moet er altijd sprake zijn van aantoonbaar fysiek en mentaal lijden, of van een mogelijkheid om dit te voorkomen (preventie).
2. De gemeente Amsterdam volgt in haar beleid rond dierenwelzijn de bestaande nationale regelgeving.
3. Indien de gemeente bevoegdheden heeft binnen het kader van dierenwelzijn en er is voldoende maatschappelijk draagvlak voor het treffen van een maatregel dan kan de gemeente de uitvoering van die maatregel overwegen. Voor een besluit om diervriendelijke maatregelen uit te voeren worden de consequenties op andere beleidsterreinen bepaald, de kosten en de benodigde financiële middelen in beeld gebracht en betrokkenen geconsulteerd.
4. Indien er voldoende maatschappelijk draagvlak is voor maatregelen op het gebied van dierenwelzijn, maar er is geen bevoegdheid van de gemeente, dan kan de gemeente organisaties en overheden die wel bevoegd zijn aanspreken om maatregelen te treffen. De gemeente kan zich in die gevallen ook richten op het creëren van bewustwording van het betreffende dierenwelzijnsthema bij Amsterdammers. Dit kan door voorlichting en educatie.
5. De gemeente gaat niet tot handelen over:
 - wanneer er geen sprake is van aantoonbaar lijden van dieren of de preventie daarvan of;
 - wanneer de gemeente binnen het kader van dierenwelzijn geen bevoegdheden heeft of;
 - wanneer er onvoldoende maatschappelijk draagvlak is voor een maatregel.

1.5 Agenda Dieren 2015-2018: extra impuls voor dierenwelzijn

Het college van B&W heeft ambities geformuleerd op het vlak van dierenwelzijn. Meer dan ooit is er sprake van maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp. In het coalitieakkoord geven coalitiepartijen aan dat ze meer aandacht willen voor dierenwelzijn. Deze aandacht strekt zich uit over de volle breedte van het thema.

De gemeente ondersteunt al jaren verschillende organisaties die zich richten op het verbeteren van dierenwelzijn.

De gemeente ondersteunt al jaren verschillende organisaties die zich richten op het verbeteren van dierenwelzijn. Die samenwerking is cruciaal om als gemeente ambities te realiseren. Professionele organisaties/professionals krijgen binnen die samenwerking de ruimte om hun rol te vervullen ten bate van het dierenwelzijn. Ter vergoeding van de werkzaamheden die dierenorganisaties voor de gemeente verrichten is een budget van

ongeveer s 975.000 per jaar beschikbaar gesteld in de gemeentebegroting.

Daarmee wordt o.a. de opvang en het vervoer van huisdieren en hulpbehoevende vrijlevende dieren vergoed en worden zwerkatten gevangen.

Het college van B&W heeft voor de periode 2015-2018 d 4 miljoen euro extra gereserveerd om met samenwerkings-

partners en de Amsterdammers het dierenwelzijn in de stad verder te verbeteren. In het bijzonder wordt daarmee ingezet op financiële ondersteuning voor hulp aan gezelschapsdieren van minima en verbetering van de kwaliteit van dierenwelzijn op kinderboerderijen.

Jaarlijks wordt de voortgang van de Agenda Dieren gemonitord. Er wordt daarvoor een voortgangsrapportage opgesteld. Ook in het kader van de begroting wordt gerapporteerd over de uitvoering van de Agenda Dieren aan de hand van indicatoren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder
Uitdragen gemeentelijk beleid dierenwelzijn	De gemeente gaat voorlichting geven over dierenwelzijn en gaat informatie op de gemeentelijke website plaatsen.	Wethouder Dierenwelzijn

2 Ambities gehouden dieren

Goede verzorging en omgang zijn basisvoorwaarden voor het welzijn van gezelschapsdieren, landbouwdieren en dieren die worden ingezet voor educatie of vermaak. Dat vraagt om ambities en acties, zodat aan deze basis kan worden voldaan.

2.1 Voorkomen dierenleed bij gehouden dieren

Dieren worden op verschillende manieren gehouden door mensen. Er zijn gezelschapsdieren, dieren die gehouden worden voor educatieve doeleinden, als landbouwdieren voor de productie en dieren die ingezet worden ter vermaak van mensen. In dit hoofdstuk komen al deze vormen aan de orde.

Aan het houden van dieren zijn regels gebonden om het welzijn van de dieren te waarborgen. In de meeste gevallen wordt die verantwoordelijkheid ook goed opgepakt en houden houders van dieren zich aan de wet. In sommige gevallen wordt al dan niet opzettelijk schade aan het dier toegebracht. In het ergste geval lijden dieren fysiek en mentaal (chronische stress) aan de wijze waarop voor hen gezorgd wordt. Vaak gaat dierenleed hand in hand met mensenleed; het onvermogen van de mens om voor zichzelf en anderen te zorgen. Er blijkt in die zin, naast verwaarlozing, ook een duidelijke overlap te bestaan tussen huiselijk geweld (partnermishandeling, kindermishandeling) en het mishandelen van dieren.

Dierenmishandeling en verwaarlozing van dieren kunnen worden gemeld via Red een dier (telefoonnummer 144) en bij de politie (telefoonnummer 0900 - 88 44). In spoedgevallen kan noodnummer 112 worden gebeld.

De Landelijk Inspectie Dierenbescherming (LID), de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) en politie kunnen ingrijpen en handhaven wanneer mishandeling en verwaarlozing wordt geconstateerd.

Verschillende organisaties zetten zich in voor het beperken van dierenleed door voorlichting en educatie.

Veel leed wordt ook voorkomen doordat binnen Amsterdam verschillende (opvang) organisaties actief zijn die zich inzetten voor de opvang van gezelschapsdieren die aan hun lot zijn overgelaten, of waar de eigenaar niet meer in staat was voor het dier te zorgen. Deze organisaties richten zich op de huisvesting, (medische) verzorging, herplaatsing en zo nodig resocialisering van dieren (zoals zwervkatten). Andere organisaties richten zich meer specifiek op het vervoer van zwerfdieren. Het voorkomen van dierenleed bij gehouden dieren strekt zich uit van de aanschaf van een dier tot het houden van een dier en het optreden van incidenten.

In diervriendelijk Amsterdam wordt dierenleed zo veel mogelijk voorkomen doordat eigenaren goed voor hun dieren zorgen. Wanneer toch dierenleed ontstaat dan wordt hier tegen opgetreden.

Verschillende organisaties zetten zich in voor het beperken van dierenleed.

2.2 De aanschaf

2.2.1 Verantwoorde aanschaf van gezelschapsdieren

Gezelschapsdieren zijn dieren die voor gezelschap en/of uit liefde worden gehouden. In 55% van de Nederlandse huishoudens is tenminste één huisdier aanwezig. Aangezien het dier niet bij machte is om bewust keuzes te maken, ligt de verantwoordelijkheid voor het welzijn van het dier primair bij de houder ervan. Die verantwoordelijkheid begint al bij de keuze om een dier aan te schaffen.

Het is van belang dat een bewuste keuze wordt gemaakt voor de aanschaf van een dier. Soms is een bewuste keuze lastig; door bijvoorbeeld de grote vraag naar met name puppies in Nederland ligt onverantwoord fokken met honden en illegale import uit het buitenland op de loer.

Vaak worden konijnen aangeschaft terwijl niet goed over levensduur, verzorging en aandacht is nagedacht.

Daardoor kunnen mensen verleid worden tot verkeerde keuzes. Die bewuste keuze begint daarom bij goede voorlichting, onder andere over de herkomst van een dier, de kosten van (medische) verzorging en de manier waarop een dier gehouden moet worden. Het is wenselijk dat er voldoende bedenktijd wordt aangehouden voordat een dier wordt aangeschaft. Op die manier worden impulsaankopen voorkomen. Het verkopen van puppies en kittens in dierenwinkels is slecht voor het welzijn van het dier. Amsterdam zal er bij de Rijksoverheid op aandringen dit in Nederland te verbieden.

De verkoper van een dier heeft een belangrijke taak in de voorlichting aan de klant. In het landelijk 'Besluit houders van dieren' is opgenomen dat de verkoper van een dier verplicht is om schriftelijke informatie mee te geven aan de nieuwe eigenaar. De informatie moet in elk geval ingaan op verzorging, huisvesting, gedrag en de kosten die met het houden van het dier gemoeid zijn. Verkooppunten van dieren worden door de LID periodiek gecontroleerd. Over de kosten die de aanschaf van een huisdier met zich mee brengt heeft Dierenbescherming Amsterdam een brochure uitgebracht: 'Een huisdier? Weet waar u aan begint'.

In diervriendelijk Amsterdam maken inwoners een bewuste keuze voordat ze een huisdier aanschaffen. Het dierenwelzijn bij dierenverkooppunten is gewaarborgd. Klanten worden goed voorgelicht zodat ze een bewuste keuze maken.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Verantwoorde verkoop van huisdieren.	Dierenverkooppunten worden gestimuleerd om te voldoen aan de kwaliteitseisen dierenwelzijn van de brancheorganisatie.	Wethouder Dierenwelzijn	Dierenverkooppunten
	De gemeente gaat in gesprek met Amsterdamse tuincentra die dieren verkopen om deze verkoop af te bouwen.	Wethouder Dierenwelzijn	Dierenverkooppunten
Geen verkoop van puppies en kittens in dierenwinkels.	Amsterdam dringt bij de Rijksoverheid aan op een verbod op de verkoop van puppies en kittens in dierenwinkels.	Wethouder Dierenwelzijn	Dierenwelzijnsorganisaties

2.2.2 Stimuleren van samenwerking

De gemeente staat positief tegenover initiatieven waarbij er een samenwerkingsverband ontstaat tussen organisaties die de opvang van dieren als hoofdtak hebben en andere partijen. Voorwaarde is dat deze samenwerking het dierenwelzijn ten goede komt. Deze ambitie sluit aan op het streven om ook de samenwerking tussen de dierenopvangorganisaties onderling te versterken.

In diervriendelijk Amsterdam werken opvangorganisaties en andere partijen samen bij het herplaatsen van dieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Stimuleren herplaatsing van gezelschapsdieren.	Stimuleren dat verkooppunten van dieren helpen bij het herplaatsen van dieren uit opvangcentra.	Wethouder Dierenwelzijn	Dierenverkooppunten

2.2.3 Verkoop van dieren op markten

Op dit moment is er geen markt in Amsterdam waar levende warmbloedige dieren worden verhandeld. Er geldt echter geen verbod. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het gewenst om de handel in deze dieren onmogelijk te maken. In de nadere regels van de Verordening op

de Markten (2016) wil het college van B&W regelen dat levende warmbloedige dieren niet op markten verhandeld mogen worden. Vooralsnog is er onvoldoende maatschappelijk draagvlak om ook de verkoop voor consumptie van (nog) levende koudbloedige dieren (vis, schaal- en schelpdieren) op de markt te verbieden.

In diervriendelijk Amsterdam worden geen levende warmbloedige dieren op markten verhandeld.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Beperkingen opleggen aan het aantal levende diersoorten dat op markten verkocht mag worden.	Op markten worden geen levende warmbloedige dieren verkocht. Doorvoering bij vernieuwing marktverordening.	Wethouder Economie (Markten)	Wethouder Dierenwelzijn

2.3 Het houden

2.3.1 Verantwoord houden van gezelschapsdieren

De nationale regels voor het houden van dieren zijn vastgelegd in de 'Wet Dieren' en het 'Besluit houders van dieren'. In de Wet Dieren is vastgelegd dat er lijsten komen waarop diersoorten staan die als huisdier mogen worden gehouden, de zogenoemde positieflijsten. In 2015 is de positieflijst zoogdieren van kracht geworden.

In deze positieflijst is een driedeling gemaakt:

- Zoogdieren waar aanvullende voorschriften gelden om ze te mogen houden.
- Zoogdieren waar geen aanvullende voorschriften van toepassing zijn.
- Zoogdieren die niet meer gehouden mogen worden.

Deze lijsten en de daaraan verbonden voorschriften geven in de praktijk duidelijkheid of, en zo ja hoe, een dier gehouden mag worden. Er moeten nog positieflijsten worden opgesteld voor niet-zoogdieren die als huisdier gehouden mogen worden.

Internationaal geldt de CITES overeenkomst. CITES staat voor 'Convention on International Trade in Endangered Species of wild flora and fauna'. Het is een overeenkomst tussen 181 landen waarin wereldwijde afspraken zijn opgenomen over handel, vervoer, verzamelen of houden van ongeveer vijfduizend beschermde diersoorten. Aangesloten landen, waaronder Nederland, hebben afgesproken volgens CITES te werken als aanvulling op nationale wetgeving.

Verschillende soorten muizen staan op de huisdieren positieflijst en mogen dus als huisdier worden gehouden.

In diervriendelijk Amsterdam worden alleen dieren gehouden die wettelijk zijn toegestaan. Als er aanvullende voorschriften gelden voor het houden van een dier, dan wordt daaraan voldaan.

2.3.2 Minimum inkomens en de zorg voor een gezelschapsdier

Huishoudens met een minimuminkomen roepen door geldgebrek vaak pas in een laat stadium de hulp in van een dierenarts. Soms blijft noodzakelijk dierenartsbezoek zelfs helemaal achterwege. Gevolg hiervan is dat huisdieren medische zorg ontberen en soms worden gedumpt of uit nood naar een asiel worden gebracht.

Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het van belang dat dieren geen zorg wordt onthouden die ze nodig hebben. Voor minima huishoudens geldt dat gebrek aan financiële middelen geen reden mag zijn dat een consult van de dierenarts wordt uitgesteld of helemaal wordt vermeden. Daarvoor is de Amsterdamse Dierenhulp Aan Minima (ADAM) regeling als pilot in 2016 van start gegaan.

In diervriendelijk Amsterdam gaan alle eigenaren met hun dier naar de dierenarts als dat nodig is. Mensen met een minimuminkomen worden daartoe in staat gesteld.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Minima gaan met hun huisdieren (tijdig) naar een dierenarts.	Minima worden tegemoet gekomen in de kosten voor een dierenarts bezoek. Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018; Minima.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Inkomen en Participatie

2.3.3 Chipregistratie

Wanneer huisdieren zijn voorzien van chipregistratie kan de eigenaar worden achterhaald en kunnen huisdier en eigenaar met elkaar worden herenigd. Door de chipregistratie zijn eigenaren ook minder geneigd om hun dier moedwillig te dumpen of achter te laten.

Voor honden die in Nederland zijn geboren (of ingevoerd na 1 april 2013) is chipregistratie verplicht gesteld. Voor katten geldt die verplichting nog niet. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het wenselijk dat ook katten worden gechipt.

Met chipregistratie kunnen huisdieren worden herenigd met hun baasje.

In diervriendelijk Amsterdam worden honden en katten gechipt.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Honden en katten hebben een chipregistratie	Samen met andere gemeenten wordt de Rijksoverheid verzocht om een algemene verplichting tot chipregistratie in te gaan stellen voor katten.	Wethouder Dierenwelzijn	Andere gemeenten

Op maps.amsterdam.nl/honden worden uitrengelieden en verbodsgebieden voor honden aangegeven.

2.3.4 Honden in de openbare ruimte

Mensen die een hond als huisdier hebben waarderen het dier om verschillende redenen. Voor velen is het hebben van een hond een reden om naar buiten te gaan en in beweging te blijven. Ook voor de hond is voldoende beweging belangrijk. Dat betekent dat de hond frequent moet worden uitgelaten.

Uitlaten in de openbare ruimte betekent dat de hond vaak is aangelijnd. Voor het welzijn van de hond is het belangrijk dat er ook voldoende uitrengelieden zijn waar de hond niet hoeft te worden aangelijnd en dat deze gebieden ook verspreid in de stad liggen.

De bestaande uitrengelieden zijn hierbij uitgangspunt. Een vraag om extra uitrengelieden wordt in overleg met betrokkenen beoordeeld op noodzakelijkheid en wenselijkheid. Daarbij geldt voor alle eigenaren (behalve voor blinden en rolstoelafhankelijken) de opruimplicht van hondenpoep.

Tot slot is er een aantal plekken in de openbare ruimte aangewezen waar aanwezigheid van honden niet gewenst is. Dit geldt onder andere bij kinderspeelplaatsen, zandbakken, sportvelden en speelweides. Ook in ecologisch waardevolle gebieden kan een hondenverbod worden afgekondigd om verstoring van andere dieren te voorkomen.

In diervriendelijk Amsterdam zijn voldoende uitrengelieden aanwezig voor honden. Eigenaren ruimen de poep op.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Bieden van overzicht uitrenggebieden voor honden.	Bieden van actuele informatie over uitrenggebieden via de website van de gemeente.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissies
Ecologisch waardevolle gebieden worden niet verstoord door loslopende honden.	Nagaan of ecologisch waardevolle gebieden zijn aangewezen als uitrenggebied voor honden (gebied waar de aanlijnplicht niet op van toepassing is). Indien dit het geval is, wordt bepaald of aanpassing noodzakelijk is en wordt het betreffende stadsdeel verzocht dit aan te passen.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissies
Het niet meer mogelijk maken om gebieden aan te wijzen waar de opruimplicht niet van toepassing is (zogenaamde uitlaatgebieden). Overal in de openbare ruimte geldt een opruimplicht ook in gebieden waar de aanlijnplicht niet van toepassing is (uitrenggebieden).	De opruimplicht voor hondenpoep wordt in de gehele openbare ruimte verplicht gesteld behalve voor blinden en rolstoelgehandicapten. De mogelijkheid tot het aanwijzen van gebieden waar de opruimplicht niet van toepassing is verdwijnt. Indien nodig aanpassen APV.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies

2.3.5 Gevaarlijke en agressieve honden

In 1993 werd door de Rijksoverheid de Regeling Agressieve Dieren (RAD) ingesteld naar aanleiding van een aantal ernstige bijtincidenten die veroorzaakt werden door agressieve honden (vooral behorend tot bepaalde hondenrassen, zoals de pitbulls). Het beleid had als doel om het risico van bijtincidenten door dit soort honden te beperken. Er werd een fokverbod en castratieplicht ingesteld en ook een houdverbod voor niet geregistreerde honden.

In 2008 werd deze regeling ingetrokken omdat het aantal bijtincidenten in Nederland niet afnam. Met het opheffen van de RAD is ook het fokverbod van

de bij de RAD aangewezen agressieve hondenrassen opgeheven. Een groot deel van de houders van hondenrassen die onder het RAD vielen begeleidt hun hond op een juiste manier waardoor geen ongelukken gebeuren. Omdat correcte opvoeding en begeleiding van de hond bij een deel van de eigenaren ontbreekt, zien we dat er nog veel bijtincidenten (in de openbare ruimte) plaatsvinden. Slachtoffers zijn zowel mensen als andere (huis)dieren.

De openbare ruimte in Amsterdam wordt met veel mensen en dieren gedeeld. Echter honden mogen nergens een gevaar vormen. Vanuit het oogpunt veiligheid en welzijn van dieren en mensen is het gewenst dat wordt ingegrepen bij gevaarlijke en agressieve honden.

In diervriendelijk Amsterdam zijn gevaarlijke en agressieve honden geen gevaar voor mensen en (huis)dieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Voorkomen bijtincidenten agressieve honden.	Er wordt een bijtprotocol opgesteld voor gevaarlijke en agressieve honden. Indien nodig aanpassen APV.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn; Politie; Bestuurscommissies

2.3.6 Kinderboerderijen en stadsboerderijen

Kinderboerderijen en stadsboerderijen hebben een belangrijke educatieve en recreatieve functie. Kinderen kunnen er spelenderwijs kennismaken van dieren en leren hoe er hoe ze met dieren om horen te gaan. In Amsterdam zijn negentien kinderboerderijen en drie stadsboerderijen aanwezig.

Kinderboerderijen hebben zich te houden aan diverse wetten, zoals de Wet Dieren, de Warenwet maar ook de Arbowet voor het personeel. Bij de NVWA is in beginsel het toezicht op kinderboerderijen belegd. De LID kan daarnaast echter altijd worden ingeschakeld wanneer het dierenwelzijn – ook op een kinderboerderij – in het geding komt. NVWA en LID zorgen bij eventuele overlap van meldingen altijd voor afstemming.

Kinderboerderijen die het keurmerk dragen van de Vereniging Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland (SKBN) voldoen aan alle voorgeschreven wettelijke regels.

Onder de titel 'Boeren met Beleid' zijn in 2005 door de Haagse gemeenteraad beleidsregels opgesteld die zich richten op een diervriendelijke werkwijze bij kinderboerderijen. Deze beleidsregels worden nu ook buiten Den Haag vaak toegepast bij kinderboerderijen en stadsboerderijen.

Op basis van een adviserend rapport van de Dierenbescherming (voorjaar 2015) is inzicht verkregen welke maatregelen getroffen kunnen worden om het dierenwelzijn bij kinderboerderijen verder te verbeteren.

Het doorvoeren van maatregelen en dus de verbetering van dierenwelzijn is mede afhankelijk van een goede samenwerking tussen kinderboerderijen (en stadsboerderijen). Door meer kennisuitwisseling kan een belangrijke kwaliteitslag worden gemaakt ten aanzien van beheer, vakbekwaamheid, afstemming fokbeleid en educatie. Door samenwerking van kinderboerderijen kunnen dieren ook gemakkelijker worden herplaatst.

In diervriendelijk Amsterdam is het dierenwelzijn bij kinderboerderijen en stadsboerderijen gewaarborgd en werken kinderboerderijen en stadsboerderijen samen.

Kinderboerderijen hebben een educatieve functie.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Kinderboerderijen voldoen aan keurmerken m.b.t. dierenwelzijn.	Voor kinderboerderijen vormen de keurmerken ten aanzien van dierenwelzijn van SKBN en Boeren met beleid het uitgangspunt.	Wethouder Jeugd	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissie
Versterken van samenwerking kinderboerderijen.	Samenwerking kinderboerderijen organiseren om knelpunten aan te pakken (soorten- en fokbeleid, beheer en vakbekwaamheid, wijze van educatie). Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018; Kinderboerderijen.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Jeugd; Bestuurscommissie
Aanpakken van knelpunten dierenwelzijn kinderboerderijen.	Aanpakken fysieke knelpunten kinderboerderijen (bewegingsruimte, drainage, beveiliging). Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018; Kinderboerderijen.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Jeugd; Bestuurscommissie

2.3.7 Dierentuin Artis

Regels voor dierentuinen zijn door de Rijksoverheid opgenomen in het Besluit Houders van Dieren.

In dit besluit is vastgelegd dat dierentuinen bij de inrichting van dierenverblijven rekening houden met soorteigen gedrag van dieren. Dierenverblijven moeten adequate beschutting bieden en voldoende ruimte voor het aantal dieren dat er in leeft. Ook moet er een quarantainevoorziening aanwezig zijn. Dierentuinen moeten een beleidsprotocol hebben waarin wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- Beleid ten aanzien van voeding en diergeneeskundige verzorging.
- Beleid ten aanzien van bevordering van de instandhouding van de gehouden diersoorten.
- Noodplan ten aanzien van de ontsnapping van dieren.
- Informatief en educatief programma met betrekking tot de getoonde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving.

Het is de verantwoordelijkheid van de stichting Natura Artis Magistra zelf om de diversiteit en aantallen dieren in evenwicht

te houden en tevens invulling te geven aan de educatieve functie.

Artis heeft in de afgelopen jaren belangrijke stappen gemaakt ten aanzien van het verbeteren van het dierenwelzijn. Er worden minder diersoorten gehouden. Diverse soorten kregen en krijgen soorteigen en grotere dierenverblijven.

Het college maakt na onderzoek, in samenspraak met Artis, experts en de gemeenteraad, in het kader van een inzichtelijke, wederzijds voorspelbare, meerjarige en betrouwbare subsidierelatie, heldere afspraken ten aanzien van in ieder geval:

- Verbeteringen van dierenwelzijn, bijvoorbeeld het verminderen van het aantal soorten en dieren, het vergroten van leefruimte en het beperken van het aantal dieren met een grote natuurlijke habitat;
- Duurzaamheid en groen;
- De restauratie, exploitatie en toegankelijkheid van monumentaal erfgoed;
- Kansen die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van Artis richting natuur- en wetenschapseducatie, middels initiatieven als Micropia.

In diervriendelijk Amsterdam is het welzijn van dieren in Artis gewaarborgd. Artis houdt zich aan regels voor dierentuinen zoals opgenomen in het Besluit Houders van Dieren.

Artis werkt aan betere huisvesting voor roofdieren.

2.3.8 Gebruik van dieren bij evenementen

Het in behandeling nemen en verstrekken van vergunningen voor evenementen is een taak van de gemeente. De regelgeving rond dierenwelzijn en evenementen is een bevoegdheid van de Rijksoverheid. De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming bewaakt de toepassing van de regels.

Sinds 15 september jl. is het verboden om met wilde zoogdieren op te treden, bijvoorbeeld in circussen (Besluit verbod wilde dieren in circussen). Door gemeenten worden geen vergunningen meer afgegeven voor evenementen waar wordt opgetreden met wilde zoogdieren. Uitzondering wordt gemaakt voor: ezels, paarden, honden,

katten, runderen, schapen, geiten, varkens, lama's, alpaca's, kamelen, dromedarissen, konijnen, bruine ratten, tamme muizen/huismuizen, cavia's, goudhamsters en gerbils.

Dit verbod geldt niet alleen voor evenementen in de openbare ruimte maar ook voor inpandige optredens, denk bijvoorbeeld aan het circus in RAI of Carré.

Het verbod spreekt zich alleen uit over evenementen met zoogdieren, maar niet over evenementen met andere dieren zoals vogels en reptielen. Roofvogel- en reptielenshows vallen dus niet onder het verbod.

In diervriendelijk Amsterdam worden geen evenementen met dieren georganiseerd wanneer dit ten koste gaat van het welzijn van dieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Terugdringen van evenementen met dieren.	Samen met andere gemeenten wordt bij de Rijksoverheid aangedrongen op regelgeving voor dierenoptredens van vogels en reptielen.	Wethouder Dierenwelzijn	Andere gemeenten
	Samen met andere gemeenten wordt bij de Rijksoverheid aangedrongen op (wetenschappelijk) onderzoek naar de (on)geschiktheid van het gebruik van dieren bij evenementen.	Wethouder Dierenwelzijn	Andere gemeenten
	Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor een voorkeursbeleid voor circussen zonder dieren	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissies
Voldoen aan dierenwelzijn bij evenementen met dieren.	Voor de meest voorkomende evenementen met dieren worden voorwaarden gesteld waaraan vergunninghouders zich uit oogpunt van dierenwelzijn dienen te houden. Deze voorwaarden worden opgenomen in het Handboek Evenementen.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies

2.3.9 Maneges en paardenkoetsen

De Dierenbescherming heeft in 2011 Het Paardenbesluit opgesteld als voorbeeld voor een wetsvoorstel. In het Paardenbesluit heeft de Dierenbescherming richtlijnen opgenomen ten aanzien van dierenwelzijn bij paarden.

Op verzoek van de staatssecretaris heeft de Sectorraad Paarden vervolgens de Gids voor Goede praktijken opgesteld met richtlijnen om het paardenwelzijn te verbeteren. Het Paardenbesluit en de Gids voor Goede Praktijken zijn samen leidraad voor het

dierenwelzijn van paarden. In Amsterdam worden paarden onder andere ingezet voor paardenkoetsen. Momenteel zijn twee gemeentelijke vergunningen voor in totaal twaalf paardenkoetsen in Amsterdam afgegeven.

Paardenkoetsen worden vooral ingezet voor het vervoer van toeristen in het centrum. Binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam zijn elf maneges actief. Er zijn in Amsterdam geen aanvragen dat het welzijn van paarden eronder leidt wanneer ze worden ingespannen voor koetsen of wanneer ze gehouden worden in maneges.

In diervriendelijke Amsterdam is het welzijn van paarden gewaarborgd. Houders van paarden voldoen aan de welzijnsrichtlijnen voor paarden.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Vinger aan de pols houden ten aanzien van het welzijn van paarden.	In vergunningsvoorschriften voor paardenkoetsen zijn inmiddels nadere regels opgenomen over dierenwelzijn.	Wethouder Verkeer	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies

2.3.10 Landbouwdieren

Nationale regelgeving rondom het houden, verzorgen, voeden en vervoeren van landbouwdieren is opgenomen in het Besluit Houders van Dieren. Dit garandeert voor deze dieren een minimaal niveau van dierenwelzijn. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op het welzijn van landbouwdieren (ook wel productiedieren genoemd). Eigenaren van productiedieren moeten hun dieren laten registreren. Bij uitbraak van epidemische dierziekten kan de herkomst van besmette dieren hierdoor snel achterhaald worden. Uit het oogpunt van dierenwelzijn is het noodzakelijk dat veehouders zich bekommeren om het welzijn van hun landbouwdieren. Zij moeten erop toezien dat dieren niet onnodig worden blootgesteld aan pijn, leed of verwondingen.

Door bewust te kiezen voor een bepaald stalsysteem en door te kiezen voor uitloop en weidegang kan tegemoet gekomen worden aan behoeften van het dier op het gebied van beweging, rustgewoonten en (sociaal) gedrag. Bij weidegang is het gewenst dat dieren een schuilplek hebben of in de stal terecht kunnen. Door voldoende voer en water te geven van goede kwaliteit wordt tegemoet gekomen

aan de fysiologische en gedragsmatige behoeften van dieren. Met behulp van een preventief gezondheidsprogramma, waarbij dieren periodiek worden getest, kunnen veehouders passende maatregelen treffen wanneer dit noodzakelijk is voor de gezondheid van hun dieren. Biologische landbouw heeft vanuit het oogpunt van dierenwelzijn de voorkeur. Intensieve veehouderij in megastallen en niet-grondgebonden dierhouderijen zijn om die reden niet gewenst.

Het houden van Pelsdieren is een aparte categorie binnen het bedrijfsmatig houden van (landbouw)dieren. De gemeente heeft zich in het verleden expliciet uitgesproken tegen het gebruik van pelsdieren voor hun bont. Concreet betekent dit dat de gemeente geen subsidie verleent aan evenementen waar bont wordt gebruikt.

Hier is door de houder gekozen voor uitloop en weidegang. Er wordt zo tegemoet gekomen aan de behoefte van het dier.

In diervriendelijk Amsterdam gaan veehouders verantwoord om met het welzijn van landbouwdieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Tegengaan van megastallen en niet-grondgebonden dierhouderijen.	In nieuwe bestemmingsplannen wordt geen ruimte geboden voor nieuwe megastallen* en niet-grondgebonden dierhouderijen.	Wethouder Ruimtelijke Ordening	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies
Vergunningverlening voor schuilstallen.	In nieuwe bestemmingsplannen voor solitair gelegen weilanden met agrarische bestemming een wijzigingsbevoegdheid opnemen om schuilstallen mogelijk te maken daar waar dit in overeenstemming is met provinciaal en gemeentelijk landschappelijk beleid.	Wethouder Ruimtelijke Ordening	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies
	Amsterdam stelt zich coöperatief op in het verlenen van ontheffingen voor schuilstallen in bestaande situaties.	Wethouder dierenwelzijn	Bestuurscommissies

*Een Megastal is gedefinieerd als een bedrijf dat op één locatie een stal/stallen heeft met meer dan 1,5 hectare vloeroppervlak. De definitie komt voort uit het rapport 'Megastallen in beeld' (2007) van de Wageningen Universiteit.

2.4 Incidenten

2.4.1 Als dieren er alleen voor komen te staan

Om verschillende redenen kunnen gezelschapsdieren hun eigenaar verliezen en/of op straat terecht komen zonder dat er nog zorg is voor het welzijn van deze dieren. De gemeente heeft een wettelijke verplichting om gevonden dieren gedurende veertien dagen op te (laten) vangen. Deze taak wordt voor de gemeente Amsterdam uitgevoerd door de asielen. In de praktijk gaat het hierbij vooral om vermiste honden en katten. Binnen veertien dagen kan de rechtmatige eigenaar het dier tegen betaling van de gemaakte kosten terughalen uit het asiel. Daarna worden de niet door hun eigenaar opgehaalde dieren op basis van een volmacht van de burgemeester overgedragen aan de asielen, zodat ze een nieuwe eigenaar kunnen krijgen. De wettelijke verplichting van veertien dagen opvang vervalt als de eigenaar zijn kwijtgeraakte huisdier niet probeert terug te vinden.

Bij huisuitzettingen, detenties of vanwege gezondheidsrisico's kunnen politie en GGD huisdieren gedwongen op laten nemen. Voor de opvang van deze dieren heeft de gemeente afspraken gemaakt met dierenopvangorganisaties.

Van de Amsterdamse zwerfkatten wordt slechts zo'n vijftien procent met de eigenaar herenigd. Wanneer huisdieren zijn voorzien van chipregistratie kan de eigenaar worden achterhaald en kunnen huisdier en eigenaar met elkaar worden herenigd (zie ook paragraaf 2.2.3). Bij zwerfhonden geldt een herenigingspercentage van circa veertig procent. Stichting Amsterdamse Zwerfkatten vangt katten op waarvan geen eigenaar/verzorger achterhaald kan worden. Op die manier dringen zij het aantal zwerfkatten terug. De verwilderde katten worden, nadat ze onvruchtbaar zijn gemaakt, weer teruggeplaatst op de vangplek. Er wordt aandacht gevraagd om bij het onvruchtbaar maken van poezen een S-tatoeage in een oor aan te laten brengen. Als een zwerfkat met een S-tatoeage wordt gevonden hoeft

Met chipregistratie kan de eigenaar achterhaald worden.

In diervriendelijk Amsterdam worden opgevangen huisdieren herenigd met hun eigenaar of geholpen aan een nieuwe eigenaar. Alleen verwilderde katten worden, na sterilisatie/castratie, teruggeplaatst op de vangplek.

zij niet onnodig te worden geopereerd. De tamme katten worden (wanneer geen eigenaar is achterhaald) overgebracht naar een Amsterdamse opvang zodat ze een nieuwe eigenaar kunnen krijgen.

In de Amsterdam worden honden, katten en konijnen opgevangen en herplaatst door Dierenopvangcentrum Amsterdam. Dierenasiel Noord-Oostzaan vangt alleen katten op. Konijnen uit Amsterdam worden opgevangen en herplaatst door het DOA en kinderboerderij De Werf. Via Loes voor Dieren en Dierenvangnet worden

huisdieren (knaagdieren, konijnen, katten en honden) ondergebracht bij particulieren en herplaatst. Reptielen, amfibieën en geleedpotigen worden opgevangen en herplaatst door Dierenhulpdienst Nederland in Zwanenburg.

Daarnaast vormen loslopende kippen een steeds groter probleem. Met dierenopvangorganisaties wordt gezocht naar een oplossing waar mensen die hun kippen niet meer zelf willen of kunnen houden naar toe kunnen brengen.

Loslopende haan en kippen op begraafplaats De Nieuwe Ooster.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Een efficiëntere inzet van beschikbare middelen, meer samenwerking.	Vergoedingensystematiek moderniseren.	Wethouder Dierenwelzijn	Opvangorganisaties
Voldoen aan de keurmerken voor opvangcentra.	Het nieuwe Keurmerk Opvang wordt uitgangspunt voor opvangorganisaties.	Wethouder Dierenwelzijn	Dierenbescherming
Bieden van één registratiepunt voor gevonden honden en katten.	Opvangorganisaties kunnen via zelfbeheer op een interactieve kaart gevonden zwerfhonden en -katten aan- en afmelden.	Wethouder Dierenwelzijn	Opvangorganisaties
Tegengaan van dumpen van kippen.	Zoeken naar een opvangplek waar mensen afstand kunnen doen van hun kippen.	Wethouder Dierenwelzijn	Opvangorganisaties

2.4.2 Vervoer van dieren

Dierenambulance Amsterdam vervoert zwerfdieren en vrijlevende dieren die gewond of hulpbehoevend worden aangetroffen. Ook haalt de ambulance kadavers op. De Dierenambulance is lid van de Federatie Dierenambulance Nederland en in het bezit van het Keurmerk Dierenvervoer van Stichting Dierkeur.

De Dierenambulance heeft een 24-uurs bereikbaarheid en inzetbaarheid van meldkamer en ambulances. Ook heeft de Dierenambulance de beschikking over een opslagruimte voor kadavers. Voor zover dieren 's avonds en 's nachts niet naar een opvang kunnen worden gebracht worden ze tijdelijk opgevangen. De dierenambulance is bevoegd om over de tram- en busbanen te rijden.

De Dierenambulance is een belangrijke organisatie in de stad als het gaat om dierenwelzijn. (Foto: Dierenambulance Amsterdam)

In diervriendelijk Amsterdam worden zwerfdieren en gewonde of hulpbehoevende vrijlevende dieren vervoerd naar een opvangcentrum.

2.4.3 Regeling voor dieren bij rampen en calamiteiten

Om dierenleed te voorkomen moeten organisaties die verantwoordelijk zijn voor (een groot aantal) dieren zoals asielen, kinderboerderijen en maneges weten hoe te handelen bij calamiteiten, zoals uitslaande brand. Daarbij is ook verbetering van de regionale samenwerking binnen de veiligheidsregio van belang, zoals tussen de dierenambulanceorganisaties. Op grond van het regionaal Crisisplan

2012-2016 moeten de dierenorganisaties voorbereidingen kunnen treffen zodanig dat de oorzaak van een crisis adequaat kan worden bestreden en de gevolgen voor mens, dier en/ of goederen zo veel mogelijk beperkt blijven. In eerste instantie zijn de organisaties zelf verantwoordelijk voor deze voorbereiding. Daarbij zijn de dierenorganisaties aangewezen op de hulp van brandweer, politie, dierenambulance en andere organisaties voor de opvang van dieren en voor assistentie bij de verzorging van dieren.

Maneges weten hoe te handelen bij calamiteiten.

In diervriendelijke Amsterdam weten organisaties en (agrarische) bedrijven die verantwoordelijk zijn voor (een groot aantal) dieren hoe te handelen bij rampen en calamiteiten. De (brand)veiligheid van dierenverblijven is bij deze organisaties gewaarborgd.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Een goede regeling van dierenwelzijn bij calamiteiten en rampen.	Actualiseren van het Regionaal Crisisplan ten aanzien van dieren. Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018; Regionaal Crisisplan.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn

3 Ambities vrijlevende dieren

In Amsterdam leven 10.000 diersoorten, waarvan veel vrijlevende dieren. Ongeveer de helft van de beschermde diersoorten komt in Amsterdam voor. Een goede leefkwaliteit is van groot belang. Dat vraagt om ambities en acties.

3.1 Bescherming van vrijlevende dieren

Vrijlevende dieren in
Amsterdam in een
goede leefomgeving

Ongeveer 500 van de 36.000 diersoorten die in Nederland voorkomen, vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Ongeveer de helft (250) van de beschermde diersoorten komt in Amsterdam voor. Amsterdam is niet alleen voor mensen een aantrekkelijk leefgebied. De diversiteit aan dier- en plantensoorten in de stad is groot. Het steeds schonere water in de grachten is voor plant en dier belangrijk.

Het behoud en waar nodig de verbetering van de leefomgeving voor vrijlevende dieren is onderwerp van de: Structuurvisie Amsterdam 2040, Hoofdgroenstructuur (2011), Ecologische Visie (2012) en de Agenda Groen (2015). Hierin zijn de kaders voor het groen, een belangrijk deel van de leefomgeving voor de vrijlevende dieren, vastgelegd.

In Nederland is de bescherming van diersoorten geregeld via de Flora- en faunawet. Daarbij staat de duurzame instandhouding van diersoorten die in Nederland in het wild voorkomen centraal. Als een activiteit het voorkomen van de soort in Nederland schaadt dan biedt de Flora- en faunawet een kader waarbinnen de activiteit kan worden verboden.

Diervriendelijk Amsterdam biedt een goede leefomgeving voor vrijlevende dieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Oplossen van ecologische knelpunten en initiatieven stimuleren.	Oplossen van 80 knelpunten in de ecologische groenstructuur vóór 2020. Agenda Groen.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn
Oplossen van ecologische knelpunten en initiatieven stimuleren.	Ondersteunende initiatieven gericht op opvangen en weghalen van harde beschoeiingen langs waterpartijen, waardoor natuurlijke oevers ontstaan. Agenda Groen.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn
Bevorderen van natuurinclusief bouwen.	Inventariseren welke maatregelen het meest effectief zijn om natuurinclusief bouwen te bevorderen. Agenda Groen.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies
Natuurregelgeving integreren in eigen werkprocessen.	Gedragscode wordt geëvalueerd en waar nodig aangepast.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies
Voorkomen van massale vissensterfte door zuurstoftekort.	De gemeente neemt initiatief richting andere waterbeheerders om een gezamenlijk vissterfteprotocol op te stellen.	Wethouder Water	Wethouder Dierenwelzijn
Optimale omstandigheden creëren voor weidevogels.	Nagaan of pachtovereenkomsten van weidegebieden aangepast moeten worden om weidevogels optimaal te beschermen.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissies
De negatieve effecten van licht(vervuiling) op vrijlevende dieren minimaliseren.	In het nieuwe Verlichtingsplan voor Amsterdam worden negatieve effecten van licht(vervuiling) op vrijlevende dieren in ecologisch waardevolle gebieden geminimaliseerd.	Wethouder Verkeer	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies
De negatieve effecten van straatkolken op vrijlevende dieren minimaliseren.	Bij herinrichting van wegen in ecologisch waardevolle gebieden wordt bij de vervanging van straatkolken gekozen voor het meest diervriendelijke alternatief voor die specifieke locatie.	Wethouder Verkeer	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissies

3.2 Toegankelijk maken van soorteninformatie

Bescherming van dieren begint bij de vraag welke vrijlevende dieren er zijn en in welke mate ze bescherming nodig hebben.

De gemeente Amsterdam heeft inzichtelijk gemaakt waar bepaalde vrijlevende dieren (zoals gierzwaluwen en huismussen) aanwezig zijn in de stad via maps.amsterdam.nl en www.flora-fauna.amsterdam.nl.

Ook op andere manieren vindt registratie van vrijlevende plaats (denk bijvoorbeeld aan waarneming.nl en telmee.nl).

Broedplaatsen van gierzwaluwen, huismussen en spreeuwen worden aangegeven op maps.amsterdam.nl/vogels.
(Foto: Koen Wonders)

In diervriendelijk Amsterdam weten we welke beschermde vrijlevende diersoorten er zijn en welke bescherming zij nodig hebben.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Beschermde dieren in beeld brengen.	Stimuleren dat vrijwilligers eigen observaties registreren via onder andere: telmee.nl en maps.amsterdam.nl .	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Openbare Ruimte en Groen

3.3 Zelf het goede voorbeeld geven

In Amsterdam wordt sinds 2009 gewerkt met een gedragscode Flora- en faunawet. De geldigheid van deze Amsterdamse gedragscode is verlengd tot de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Natuurbescherming in 2017. In de gedragscode is vastgelegd hoe de gemeente handelt bij werkzaamheden in het groen of bij werkzaamheden aan gebouwen waar (beschermde) dieren worden verwacht.

Zo wordt in de gedragscode onder andere aangegeven hoe bij het maaien van oeverland rekening gehouden kan worden met de aanwezigheid van beschermde dieren, zoals de ringslang. Ook biedt de gedragscode handvatten voor de vergunningverlening daar waar de aanwezigheid van gierzwaluwen wordt vermoed in een pand dat wordt gerenoveerd. Medewerkers van de Gemeente Amsterdam beschikken over de benodigde kennis

om met de gedragscode te werken en de gedragscode is geïntegreerd in de werkprocessen. Medewerkers van de gemeente werken in overeenstemming met de gedragscode maar kunnen dat ook eisen van ondernemers die voor hun werken. Een groot deel van de medewerkers van de Gemeente Amsterdam, die in het groen werken, heeft een cursus Amsterdamse gedragscode gevolgd. Gemeentelijke handhavers treden op als de gedragscode Flora- en faunawet wordt overtreden.

De oever maaien volgens de Amsterdamse gedragscode.

Medewerkers van de gemeente handelen conform de Flora- en faunawet en de Amsterdamse gedragscode.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Beschermde dieren de noodzakelijke bescherming geven.	Extra instructies natuurregelgeving voor vergunningverleners bouwactiviteiten. Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018.	Wethouder Bouwen en Wonen	Wethouder Dierenwelzijn, Wethouder Openbare Ruimte en Groen
Beschermde dieren de noodzakelijke bescherming geven.	Stadsbreed experiment met integreren onderzoeksgegevens gebouwbewonende diersoorten(gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen in (WABO) in vergunningssystemen stadsdelen. Opmaat naar generieke ontheffingen en soortenmanagementplannen. Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018.	Wethouder Bouwen en Wonen	Wethouder Dierenwelzijn, Wethouder Openbare Ruimte en Groen; Bestuurscommissies
Stimuleren van externe partijen.	Externen (bv. woningcorporaties) die niet aangesloten zijn bij de gemeentelijke gedragscode Flora- en faunawet actief bewegen om aan te sluiten dan wel om een eigen gedragscode te ontwikkelen.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn

3.4 Gebruik van ballonnen en wensballonnen

Het oplaten van ballonnen is ongewenst vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Vogels en zeedieren eten de ballonresten op en komen daardoor om het leven.

Er worden daarom in Amsterdam geen ballonnen meer opgelaten bij evenementen die door de gemeente (mede) worden georganiseerd. Bij evenementen-

vergunningen is in de voorschriften opgenomen dat het niet is toegestaan om tijdens het evenement (opblaas)ballonnen op te laten of aan bezoekers uit te reiken.

In diervriendelijk Amsterdam worden geen ballonnen meer opgelaten.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Verminderen oplaten van ballonnen en wensballonnen.	Het oplaten van ballonnen en wensballonnen wordt verder ontmoedigd. Evenementenbeleid is inmiddels aangepast, communicatie volgt.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissies

3.5 Gebruik van vuurwerk

In de Algemene Plaatselijke Verordening is opgenomen dat het gebruik van vuurwerk verboden is in de omgeving van dieren-opvangcentra, kinderboerderijen, maneges en dierentuinen (APV artikel 5.3). Voor vrijlevende dieren geldt de Flora- en faunawet.

Doel van de wet is de duurzame instandhouding van plant- en diersoorten die in het wild voorkomen in Nederland. In de wet is ook een zorgplicht opgenomen. Dieren worden als waardevol beschouwd

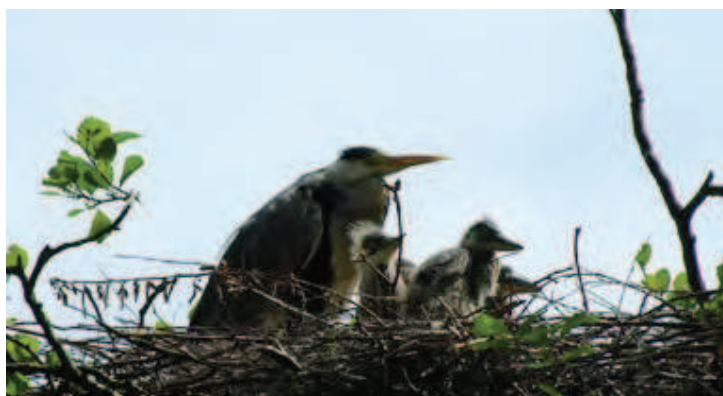
en mensen moeten zorgvuldig met dieren omgaan. Deze zorg geldt dus ook bij de afweging om gebruik van vuurwerk al dan niet toe te staan.

In diervriendelijk Amsterdam wordt alleen vuurwerk afgestoken wanneer rekening gehouden wordt met het welzijn van zowel vrijlevende als gehouden dieren. Rond de oudejaarsviering gelden specifieke regels.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Beperken invloed van afsteken vuurwerk.	Geen gebruik van vuurwerk waar dit leidt tot onevenredige verstoring van broedende vrijlevende dieren. Indien nodig aanpassen APV.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissie

3.6 Vrijlevende dieren bij buitenevenementen

Het beschermen van vrijlevende dieren is gewaarborgd in de Flora- en faunawet. Om in aanmerking te kunnen komen voor een vergunning voor een buitenevenement dient vooraf en vlak voor het evenement een ecologische natuurtoets te worden gehouden. Indien beschermde diersoorten (waaronder alle vogels tijdens het broedseizoen) aanwezig zijn, dient de organisatie passende maatregelen te nemen.

Voor de bescherming van vrijlevende dieren is met name de Flora- en faunawet van belang.

In diervriendelijk Amsterdam wordt bij het organiseren van buitenevenementen rekening gehouden met het welzijn van vrijlevende dieren.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Verstoring van vrijlevende dieren bij buitenevenementen voorkomen.	Inzichtelijk maken wat ecologische gevolgen zijn van evenementen.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Openbare Ruimte en Groen

Dieren krijgen bij extreme weersomstandigheden extra ondersteuning.

3.7 Hulp aan vrijlevende dieren bij extreme weersomstandigheden

Een strenge winter betekent de dood voor veel standvogels en andere dieren doordat het voedsel langere tijd onbereikbaar is. In principe beschikken populaties over voldoende veerkracht om de aantallen binnen beperkte tijd weer op peil te krijgen.

Belangrijke voorwaarde voor dit populatieherstel is een gunstig leefgebied met voldoende broedgelegenheid, voedsel en veiligheid. Omdat aan deze voorwaarden vaak niet of onvoldoende wordt voldaan krijgen dieren bij extreme weersomstandigheden in de winter extra ondersteuning. Op deze wijze wordt massaal lijden (en sterven) van dieren voorkomen. Dit gebeurt in overleg met

de Dierenbescherming Amsterdam, Dierenambulance Amsterdam en vogelopvang De Toevlucht. De aanpak richt zich op het informeren van de bewoners, het openhouden van wakken, het bijvoeren van dieren en het aanbrengen van takken bij wakken. Verzwakte vogels mogen door bewoners naar De Toevlucht worden gebracht, ook de Dierenambulance kan worden ingeschakeld.

In diervriendelijk Amsterdam wordt hulp geboden aan vrijlevende dieren als extreme weersomstandigheden daar om vragen.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Voorkomen van dierenleed door extreme weersomstandigheden.	Amsterdam geeft ecologisch advies en ondersteunt vrijwilligers.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Dierenwelzijn

3.8 Opvang van vrijlevende dieren

Door Stichting De Toevlucht worden jaarlijks ongeveer vierduizend hulpbehoevende en niet zelfredzame vrijlevende vogels en ongeveer vierhonderd wilde zoogdieren (waaronder vossen, eekhoorns en steenmarters) opgevangen.

De dieren worden, als ze weer voldoende zelfredzaam zijn, op een kansrijke locatie teruggezet in de vrije natuur. Waar mogelijk is dat de locatie waar het dier voor het eerst werd aangetroffen.

Voor centra die uit de natuur afkomstige, niet-gedomesticeerde beschermde inheemse diersoorten opvangen geldt het ministeriële besluit uit 2009 'Beleidsregels

kwaliteit opvang beschermde inheemse diersoorten'.

In overeenstemming met dit besluit werkt de Stichting De Toevlucht volgens kwaliteitseisen die zij hebben vastgelegd in hun 'Protocol beleid en werkwijze voor de opvang van hulpbehoevende beschermde inheemse diersoorten'.

In diervriendelijk Amsterdam worden hulpbehoevende en niet zelfredzame vrijlevende vogels en zoogdieren opgevangen en (als ze weer voldoende zelfredzaam zijn) uitgezet in de vrije natuur.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Opvang van hulpbehoevende en niet zelfredzame vrijlevende vogels en zoogdieren.	De gemeente ziet er op toe dat hulpbehoevende en niet zelfredzame vrijlevende vogels en zoogdieren worden opgevangen.	Wethouder Dierenwelzijn	Vogel- en zoogdierenopvang

3.9 Sportvisserij

In 2015 heeft in de gemeenteraad en in de media discussie plaatsgevonden over de pijnbeleving van vissen. Daarbij werd de vraag gesteld of het vissen als sport of hobby verboden moet worden. Wetenschappelijke onderzoeken zijn niet eenduidig over de pijnbeleving van vissen.

De gemeente is van mening dat het eventueel verbieden van sportvisserij op nationaal niveau besloten dient te worden. De Gemeente Amsterdam streeft dan ook geen verbod na.

De gemeente heeft de mogelijkheid om wateren die in eigendom zijn van de gemeente privaatrechtelijk te verpachten. In de afgelopen jaren hebben de stadsdelen pachtovereenkomsten uitgegeven aan de Amsterdamse Hengelsportvereniging. Er is voornamelijk onvoldoende draagvlak om sportvisserij te verbieden of onmogelijk te maken door gemeentelijke wateren niet meer te verpachten.

De sportvisserij zet zich in voor de hele vispopulatie.

Wel dient de Amsterdamse Hengelsportvereniging Amsterdam zich te committeren aan de volgende voorwaarden:

- De bestaande pachtovereenkomsten worden samengevoegd waardoor er binnen de gemeente één aanspreekpunt is die toeziet op de naleving van de overeenkomsten.
- In de nieuwe pachtovereenkomst wordt als voorwaarde opgenomen dat de Amsterdamse Hengelsportvereniging (blijvend) voorlichting geeft over vissen op een verantwoorde manier. Ook moet de vereniging er in de praktijk op toezien dat vissen op een verantwoorde wijze worden gevangen en teruggezet, dan wel gedood.

Hierbij wordt de gedragscode van Sportvisserij Nederland gevolgd die als doelstelling heeft: minimalisatie van de aantasting van het welzijn van recreatief gevangen vis. In de gedragscode staat op welke wijze met de vis moet worden omgegaan tijdens het vangen, onthaken en terugzetten. De Hengelsportvereniging Amsterdam voert ook ecologisch waterbeheer uit en deelt kennis van vissen met de gemeente. De gemeente stuurt erop aan dat dit ecologisch beheer alle vissen ten goede komt, dus niet alleen de visstand die voor sportvissers interessant is.

In diervriendelijk Amsterdam wordt alleen gevestigd conform de gedragscode van Sportvisserij Nederland.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Verantwoorde sportvisserij.	De huidige pachtovereenkomsten worden samengevoegd en er komt voor de Hengelsportvereniging Amsterdam één aanspreekpunt bij de gemeente Amsterdam.	Wethouder Dierenwelzijn	Wethouder Sport en Recreatie; Bestuurscommissie
Verantwoorde sportvisserij.	De voorwaarden voor de pachtovereenkomsten zien toe op een verantwoorde manier van vissen. De Hengelsportvereniging dient zich in te zetten voor de gehele vispopulatie.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissie

3.10 Jacht, schadebestrijding en faunabeheer

De meningen over de jacht op vrijlevende dieren zijn zeer uiteenlopend van aard. Sommigen vinden het onethisch en daarom onacceptabel. Zij beroepen zich op de intrinsieke waarde van dieren. De ander heeft niets tegen een 'eerlijk stukje wild' dat vrij geleefd heeft en waarvan verondersteld wordt dat het slechts kortstondig heeft geleden.

De voorstanders beroepen zich er ook op hart voor de natuur te hebben. Zij benadrukken de rol die de jager speelt als kunstmatige 'predator' die het ecologisch evenwicht in stand houdt. Op grond in eigendom van Amsterdam wordt geen Jacht toegestaan zonder dat daarvoor een noodzaak (schade- of faunabeheer) is aangetoond.

De regels voor de jacht en schade-beheersing zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Er liggen hier geen bevoegdheden voor de gemeente tenzij de gemeente grondeigenaar is. Er bestaan nog enkele jacht(recht)overeenkomsten met verschillende wildbeheereenheden in de Osdorperpolder- en Lutkemeerpolder en in Landelijk Noord. Dit zijn langlopende overeenkomsten om (noodzakelijke) schade door dieren te bestrijden.

Uitgangspunt voor Amsterdam is dat – analoog aan de Flora- en faunawet – slechts wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, het doden van dieren wordt toegestaan. Daar waar Amsterdam geconfronteerd wordt met dit vraagstuk zal het een locatiespecifieke afweging maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om garanderen van de vliegveiligheid rond Schiphol of gebiedspecifieke maatregelen om ecologische doelen te behalen of belangrijke (landbouw)schade te voorkomen.

In diervriendelijk Amsterdam wordt alleen gejaagd op dieren als daartoe eerst de noodzaak (schade- of faunabeheer) is aangetoond en als andere bevredigende alternatieven aantoonbaar niet voorhanden zijn.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Tegengaan jacht.	Op grond in eigendom van Amsterdam wordt geen plezierjacht toegestaan (jacht waarbij de noodzaak van het doden niet aangetoond hoeft te worden). Indien nodig aanpassen APV.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissie
Jacht in het kader van schadebestrijding en faunabeheer wordt van geval te geval beoordeeld, waarbij de noodzaak van het doden voorafgaand aangetoond moet worden en diervriendelijke alternatieven aantoonbaar niet voorhanden zijn.	De nog lopende privaatrechtelijke jachtovereenkomsten met bv. Wildbeheereenheden worden, zodra dit mogelijk is, opgezegd. Amsterdam als grondeigenaar draagt het genot van de jacht, bv. bij het aangaan van huur- en erfpachtovereenkomsten, niet meer automatisch over aan erfpachter.	Wethouder Dierenwelzijn	Bestuurscommissie

3.11 Beheersing van overlast en schade door dieren in de stad

Als het om dierenwelzijn gaat wordt vaak als eerste de vraag gesteld of het dier structureel lijdt. Voor dieren die overlast kunnen geven, zoals duiven, ganzen, meeuwen en ratten, is een antwoord hierop niet altijd evident. Wat de meeste mensen zich niet realiseren is dat dieren in de stad een ongezond leven hebben door overmatig en slecht voedsel (door voeren of beschikbaarheid van afval).

Ze raken steeds meer afhankelijk van het (vaak geconcentreerde) voedselaanbod van mensen. Dit is de belangrijkste reden waarom de aantallen toenemen en overlast ontstaat. Voor deze dieren geldt dat gestreefd moet worden naar een evenwichtige populatie en het voorkomen van onnodig lijden.

In de Amsterdamse praktijk is de afdeling Dierplaagbeheersing van de GGD betrokken bij de beheersing en het voorkomen van overlast en schade door dieren.

De wettelijke taak betreffende beheersing van overlastgevende dieren wordt in opdracht van het College van B&W uitgevoerd door de GGD. Voor het beheersen van overlastgevende dieren in de openbare ruimte sluiten de stadsdelen een overeenkomst met de GGD. De werkwijze van de GGD staat beschreven in de 'Nota Beleid en aanpak van schade of overlast door dieren in de openbare ruimte in Amsterdam' (2010). De beleidslijn in deze nota is om overlast en schade in de

openbare ruimte bij de bron aan te pakken (aanbod van voer) en dierenpopulaties zoveel mogelijk op diervriendelijke manieren te beheersen.

Soms kan het, voor het welzijn van mensen, nodig zijn om overlastgevende dieren te doden. De Flora- en faunawet en het daaruit voortvloeiende besluit 'Beheer en schadebestrijding dieren' vormt de wettelijke basis voor dierplaagbeheersing door de GGD.

Voor het uitvoeren van sommige maatregelen is een ontheffing nodig, bijvoorbeeld het verjagen van vogels. Daarbij worden eisen gesteld aan de deskundigheid van degene die de maatregel uitvoert en aan toegestane middelen. Er zijn in het land gespecialiseerde bedrijven die beschikken over de vereiste vergunningen en toegestane middelen. Een voorbeeld daarvan is het gebruik van geluidsapparatuur met de angstschreeuw van spreeuwen.

In diervriendelijk Amsterdam wordt dierenleed bij overlastgevende dieren voorkomen door aanpak van de bron (voedsel en leefgebied). Waar desondanks een te grote populatie (overlast) ontstaat, wordt deze op zo diervriendelijke mogelijke manier beheerst.

De oorzaak van overlast door dieren is vooral het gevolg van menselijk handelen.

Inzet	Acties	Verantwoordelijk portefeuillehouder	In samenwerking met
Overlast en schade van dierplagen in de openbare ruimte zo veel mogelijk bij de bron aanpakken (aanbod van voer en afval) en dierenpopulaties zoveel mogelijk op diervriendelijke manier te beheersen.	Actualiseren van beleidskader overlastgevende dieren in de openbare ruimte GGD (2010).	Wethouder Zorg en Welzijn (GGD)	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissie
De bron van het ontstaan van dierplagen ligt vaak bij de mens zelf. Dit maakt dieren ongezond, afhankelijk en trekt extra dieren.	Extra inzet op voorlichting en bewustwording over de ongezonde gevolgen van voer en afval voor dieren. Prioriteit dierenwelzijn 2014-2018.	Wethouder Zorg en Welzijn (GGD)	Wethouder Dierenwelzijn; Bestuurscommissie
Meer aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte om overlast van dieren te voorkomen.	Kennis over het onaantrekkelijk maken van de openbare ruimte als leefomgeving bundelen en communiceren.	Wethouder Openbare Ruimte en Groen	Wethouder Dierenwelzijn; Wethouder Zorg en Welzijn (GGD) ; Bestuurscommissie
Het aanpakken van notoire overmatige voerders van dieren in de openbare ruimte. Zowel het overmatige voeren als ook het gebruikte voer (broden) is slecht voor de dieren en zorgt ook voor het creëren van plaagdieren (ratten).	Een verbod op het overmatig en ongezond voeren van dieren in de openbare ruimte. Indien nodig aanpassen APV.	Burgemeester	Wethouder Dierenwelzijn; Wethouder Zorg en Welzijn (GGD) ; Bestuurscommissie

4 Werkwijzer

In het laatste hoofdstuk komt de werkwijze aan bod om zo invulling te geven aan de uit te voeren acties voor de komende jaren. Samenwerking, voorlichting en de juiste middelen zijn hierin van groot belang.

4.1 Samenwerken

Op 12 november 2015 vond de eerste Amsterdamse conferentie Dierenwelzijn plaats. De inzet van deze conferentie was het voeren van een open gesprek tussen de gemeente en mensen die in Amsterdam (beroepsmatig en hobbymatig) betrokken zijn bij het welzijn van dieren die in de stad leven.

Het gesprek van de middag ging over het brede spectrum waar welzijn van dieren in de stad over kan gaan. Het varieerde van: de opvang van dieren; de verkoop van gezelschapsdieren; vissen; mussen; kinderboerderijen; omgang met overlastdieren en jacht. De conferentie werd goed bezocht en vormde een inspirerende kennismaking. De uitkomsten van deze conferentie zijn waar mogelijk, verwerkt in deze Agenda.

De Agenda Dieren is tot stand gekomen in samenspraak met verschillende personen en organisaties die zich actief bezig houden met dierenwelzijn. Met hen is de discussie gevoerd over het verbeteren van dierenwelzijn.

De ambities worden vervolgens samen met betrokken partijen vertaald naar uitvoeringsacties.

Ook na vaststelling van de Agenda in de raad spelen verschillende organisaties die betrokken zijn bij dierenwelzijn een belangrijke rol bij de uitvoering. De Agenda en de uitvoering daarvan rust dus voor een groot deel op samenwerking. Het gaat dan om samenwerking tussen partijen die een vergelijkbaar doel hebben zoals de verschillende dierenopvangorganisaties of de kinderboerderijen maar ook tussen partijen die niet hetzelfde doel hebben maar samen kunnen werken aan een beter dierenwelzijn, zoals tussen dierenopvangorganisaties en dierenverkopers.

In een overzicht van gemeentelijke en niet gemeentelijke samenwerkingspartners mogen de volgende partijen niet ontbreken:

Externe partners

De uitvoering van de ambities in deze Agenda Dieren ligt niet alleen bij de Gemeente Amsterdam. De gemeente werkt samen met anderen aan de verbetering van dierenwelzijn. De partners in de dierenwelzijnsketen (die zorgen voor opvang, vervoer, hulp en herplaatsing van dieren en voor

voorlichting en bewustwording) zijn daarvoor de belangrijkste organisaties binnen Amsterdam. Bij deze organisaties werken vele vrijwilligers die zich inzetten voor dierenwelzijn. Hun bijdrage aan dierenwelzijn is significant en verdient grote waardering. Regionaal brengt Amsterdam overwegingen van dierenwelzijn in, in de Nationale Regiegroep Vogelaaanvaringen en bij de Provincie Noord Holland waar het gaat om de ganzen bij Schiphol. In de recreatieschappen waar Amsterdam lid van is, oefenen wij invloed uit om beleid en beheer diervriendelijk te maken. Samenwerking met en waar nodig lobby bij het Rijk om het Rijksbeleid diervriendelijker te maken hoort ook bij de uitvoering van de Agenda.

Interne partners

College van burgemeester en wethouders
Bij het thema dierenwelzijn zijn verschillende portefeuilles binnen het college van B&W betrokken. In het uitvoeringsdocument wordt per actie inzichtelijk gemaakt onder welke portefeuille deze valt en wie de verantwoordelijke wethouder is. Er zijn verschillende raakvlakken met andere beleidskaders zoals de Agenda Groen, de Ecologische Visie en de Watervisie.

Bestuurscommissies

Bij de voorbereiding van de Agenda Dieren zijn de bestuurscommissies betrokken onder andere door agendering van de Agenda in het portefeuillehoudersoverleg van 14 september 2015. De bestuurscommissies als verlengd bestuur leveren immers een waardevolle bijdrage als het gaat om de uitvoering van het dierenwelzijnsbeleid. Dat geldt vooral wanneer de uitvoering raakt aan de gebiedsgerichte taken (waaronder beheer en onderhoud van de openbare ruimte). Ook lokale voorzieningen zoals kinderboerderijen liggen binnen het vizier van de bestuurscommissies. Via de bestuurscommissies kan het thema dierenwelzijn, als het gaat om gebiedsspecifieke prioriteiten en aandachtspunten, ook een plek in de gebiedsagenda's krijgen.

Gemeenteraad

In de afgelopen jaren heeft de Amsterdamse gemeenteraad tal van ideeën, voorstellen en concrete initiatieven op het gebied van dierenwelzijn aangedragen. De gemeenteraad draagt dan ook inhoudelijk veel bij aan de Agenda Dieren. In het uitvoeringsdocument van de Agenda Dieren worden acties en beleidswijzigingen voorgesteld om het dierenwelzijn te verbeteren. Dit uitvoeringsdocument wordt als onderdeel van de Agenda Dieren ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De sturing door de raad op de Agenda Dieren vindt plaats op basis van begrotingsdoelen en activiteitenindicatoren waarover wordt gerapporteerd in het kader van de P&C-cyclus van de gemeente.

Adviesraad Dierenwelzijn

In 2012 is in Amsterdam een Adviesraad Dierenwelzijn ingesteld waarin alle dierenorganisaties zijn vertegenwoordigd die voor de gemeente werkzaamheden verrichten. Ook vertegenwoordigers van overheid (politie, GGD, stadsecologen) maken deel uit van de adviesraad. Onder voorzitterschap van de wethouder Dierenwelzijn wordt twee keer per jaar vergaderd. De Agenda Dieren werd op 26 augustus 2015 met de adviesraad besproken. Input van de adviesraad wordt meegenomen in de uitwerking van de agenda en het bijbehorende uitvoeringsdocument. De bijdrage van de adviesraad had onder andere betrekking op de uitvoering van chipbeleid bij katten, tatoeage bij sterilisatie van poezen, koppeling van zogenoemde agressieve hondenrassen aan een vergunning en het wegnemen van belemmeringen bij het terugzetten van wilde dieren. De adviesraad wordt vooruitlopend op behandeling van de Agenda in het College van B&W in februari nogmaals geconsulteerd.

4.2 Interne kennisverbreding

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven. Dit betekent dat geïnvesteerd wordt in kennisverbreding binnen het ambtelijk apparaat. Hierbij moet met name gedacht worden aan kennis van de Flora- en faunawet. Met een gericht actieplan zal hieraan invulling worden gegeven.

4.3 Voorlichting en educatie

De gemeente informeert bewoners en organisaties over de inhoud van deze Agenda Dieren. Er is daartoe een communicatieplan opgesteld. Er is een webpagina op de website van de gemeente Amsterdam waar alle informatie die mensen nodig hebben op het gebied van dieren en dierenwelzijn samenkomt: www.amsterdam.nl/dieren. Er wordt daarbij gelinkt naar de al bestaande webpagina over ecologie, flora en fauna in Amsterdam.

**Kennis van de
Flora- en faunawet
delen met elkaar.**

4.4 Handhaving: wie ziet toe op het dierenwelzijn?

In het coalitieakkoord 2014-2018 is afgesproken dat het college van B&W meer aandacht gaat besteden aan dierenwelzijn. Daarbij wordt aangegeven dat voor de controle, handhaving en opvolging ruimhartig tijd, middelen en opleiding beschikbaar worden gesteld.

De verantwoordelijkheden van de handhaving op dierenwelzijn zijn verdeeld tussen de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), de politie, gemeentelijke toezichthouders en BOA's. De LID handhaaft op gezelschapsdieren en hobbymatig gehouden pony's, paarden, ezels en pluimvee. De NVWA handhaaft op landbouwhuisdieren, wilde dieren en hobbymatig gehouden runderen, varkens, geiten en schapen.

de verzorging en huisvesting van gezelschapsdieren en hobbymatig gehouden landbouwdieren, waarbij sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en komt in actie waar direct hulp nodig is. De politie kan de melding doorgeven aan de LID of NVWA die bestuursrechtelijk kunnen handhaven. Naar verwachting start in het voorjaar van 2016 een vervolgonderzoek van het ministerie van Economische Zaken met mogelijke nieuwe scenario's welke handhavende organisatie de eerste lijnorganisatie moet zijn voor alle gevallen van mogelijke mishandeling en-verwaarlozing van gezelschapsdieren. Voor het dierenwelzijn van vrijlevende dieren is met name de Flora- en faunawet van belang. Enerzijds moet bij een ruimtelijke

Handhavers worden ingezet voor de aanpak van dierenleed.

Dierenmishandeling en dierenverwaarlozing kunnen worden gemeld bij de politie. De politie behandelt meldingen over

ingreep zoals een omgevingsvergunning worden bepaald of de wet niet wordt overtreden. Anderzijds heeft de RVO en de gemeentelijke BOA's (domein 2) de mogelijkheid om te handhaven op de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zoals het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Op welke manier ruimhartig tijd, middelen en opleiding beschikbaar kunnen worden gesteld wordt nader uitgewerkt. De uitkomsten van de landelijke discussie over het welke organisatie het eerste aanspreekpunt moet zijn voor alle gevallen van mogelijke mishandeling en -verwaarlozing van gezelschapsdieren is daarin bijzonder bepalend. In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC) worden in het voorjaar 2016 de resultaten bekend uit een onderzoek naar de stand van zaken

in de aanpak van dierenmishandeling en -verwaarlozing. Dat kan mogelijk tot nieuwe scenario's leiden voor handhaving op dierenwelzijn. In de uitwerking van de collegeambitie wordt rekening gehouden met de verschillen in taken en bevoegdheden van de verschillende handhavende instanties, wordt aangesloten bij bestaande prioriteiten van handhavers en de mogelijkheid die de gemeente heeft om prioriteiten (mede) te bepalen.

Vooruitlopend daarop is het Amsterdamse cursusaanbod 'Gedragscode Flora- en faunawet' voor handhavers in 2015 verdubbeld om in de vraag te kunnen voorzien. Daarnaast wordt onderzocht of gemeentelijke BOA's een signalerende rol kunnen vervullen voor overtredingen op de Wet dieren. Ook wordt verkend of/hoe de politie binnen de prioriteit 'huiselijk geweld' verder ondersteund kan worden met kennis over dierenwelzijn.

4.5 Planning

Voor de uitwerking van de Agenda Dieren is een planning op hoofdlijnen gemaakt in welk jaar of jaren (2016-2018) de acties uit de Agenda Dieren worden uitgevoerd. Voorlichting en communicatie vindt plaats in alle jaren maar heeft een extra accent in 2016 bij de vaststelling van de Agenda Dieren.

Ook de Amsterdamse Dierenhulp Aan Minima regeling (Pilot 2016) zal, bij succes, worden gecontinueerd. Verder wordt de hulp en opvang van gezelschapsdieren en hulpbehoevende en niet zelfredzame vrijlevende vogels en zoogdieren structureel voortgezet.

Voor 2016 is prioriteit gegeven aan onder andere: samenwerking bevorderen tussen Kinderboerderijen, uitwerking Handhaving, opstellen voorwaarden Handboek evenementen met Dieren en de pachtovereenkomsten met betrekking tot sportvisserij en jacht. Voor 2017 is prioriteit gegeven aan onder andere de voorlichting en aanpak plaagdierbestrijding, aanpak fysieke knelpunten Kinderboerderijen, aanpassen verlichtingsplan en vervanging

straatkolken, voorkomen megastallen en toestaan schuilstallen in bestemmingsplannen en actualiseren crisisplan. In 2018 worden tenslotte de volgende acties uitgevoerd: het opstellen van een vissterfte protocol, inventarisatie hondenuitrengebieden, opruimplicht voor hondenpoep en dierenverkooppunten worden gestimuleerd om te voldoen aan de kwaliteitseisen en te helpen bij het herplaatsen van dieren uit opvangcentra. Daarnaast zijn er verschillende acties waarbij de Agenda Groen leidend is. Dit betreft: het oplossen van de 80 knelpunten in de ecologische groenstructuur, het ondersteunende van de aanleg van natuurlijke oevers, het bevorderen natuurinclusief bouwen en het evalueren van de gedragscode Flora- en faunawet.

Het bevorderen van samenwerking tussen kinderboerderijen is een van de prioriteiten.

4.6 Financiering

Ter vergoeding van de werkzaamheden die dierenorganisaties voor de gemeente verrichten is jaarlijks een budget van ongeveer € 1 miljoen per jaar beschikbaar gesteld in de gemeentebegroting. Daarmee wordt o.a. de opvang en het vervoer van huisdieren en hulpbehoevende vrijlevende dieren vergoed en worden zwervkatten gevangen. Ook wordt met behulp van deze gelden voorlichting gegeven over dierenwelzijn door de Dierenbescherming.

Daarnaast is op basis van het coalitieakkoord 2014-2018 een bedrag van € 4 miljoen beschikbaar gesteld om het dierenwelzijn in Amsterdam te verbeteren (prioriteit Dierenwelzijn). Met dit incidenteel budget willen we de activiteiten mogelijk maken zoals opgenomen in deze Agenda. Voor 2015 zijn de gerealiseerde bedragen opgenomen.

Op basis van de planning is een inschatting gemaakt van de belangrijkste kostenposten in de volgende jaren. Bij de uitwerking van de acties kan blijken dat deze bedragen aangepast moeten worden. Dit zal echter niet mogen leiden tot een overschrijding van het totale beschikbare incidentele budget van € 4 miljoen.

Actie	2015	2016	2017	2018	Totaal
ADAM-regeling*	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 1.600.000
Voorlichting en Communicatie	€ 1.857	€ 150.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 251.857
Dierenwelzijn Kinderboerderijen		€ 230.000	€ 250.000	€ 50.000	€ 530.000
Handhaving		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 300.000
Overige acties		€ 445.976	€ 80.000	€ 280.000	€ 805.976
Coördinatie	€ 152.167	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 512.167
Totaal	€ 554.024	€ 1.445.976**	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 4.000.000

***Amsterdamse Dierenhulp aan Minimaregeling regeling (ADAM-regeling).**

**** Onder voorbehoud van goedkeuring van de gemeenteraad van de jaarrekening waarin wordt voorgesteld het resterende bedrag van 2015 toe te voegen aan het budget van 2016.**

4.7 Monitoring

Jaarlijks wordt de voortgang van de Agenda Dieren gemonitord. Er wordt daartoe een voortgangsrapportage opgesteld.

Colofon

De Agenda Dieren 2015-2018: Een diervriendelijk Amsterdam is vastgesteld door de gemeenteraad van Amsterdam op 21 april 2016.

Tekst en redactie: Gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid
Vormgeving: DSGN.FRM
Fotografie: Foto's zijn afkomstig van de beeldbank Amsterdam en van de rechtenvrije fotosite unsplash.com

Met dank aan alle partners op diervlak en collega's van gemeentelijke onderdelen die bijdroegen aan de totstandkoming van deze agenda en bijdragen aan een diervriendelijk Amsterdam.

